

Teollisuus- ja palveluyritysten rahoituskysely

Vuosi • 2006

Elinkeinoelämän keskusliitto

KAUPPA- JA
TEOLLISUUS-
MINISTERIÖ

Kauppa- ja teollisuusministeriö

Suomen Pankki

23.1.2007

EUROJÄRJESTELMÄ
EUROSYSTEMET

Sisällys

Esipuhe	3
Yhteenveto	4
1 Aineisto	5
2 Rahoituksen hankinta	6
3 Rahoitussuunnitelmat	9
4 Velkaantuneisuus ja rahoitusongelmat	13
5 Rahoituksen hinta, sivukulut ja vakuusvaatimukset	14
6 Pankkipalveluiden saatavuus ja pankkien kilpailuttaminen	16
7 Julkisen yritysrahoituksen käyttö	20
8 Pääomasijoitusrahoituksen käyttö	23
9 Pankkien vakavaraisuussäännösten uudistuksen vaikutukset yritysten rahoitukseen	25
10 Yhtenäinen euromaksualue eli SEPA	29

Lisätietoja kyselystä

Suomen Pankki
Jukka Vauhkonen
ekonomisti
p. 010 831 2111
jukka.vauhkonen@bof.fi

Mikroyritysaineistoa koskevat tiedustelut

Kauppa- ja teollisuus-
ministeriö
Markku Kavonius
ylitarkastaja
p. (09) 1606 3574
markku.kavonius@ktm.fi

Esipuhe

Suomen Pankki, Elinkeinoelämän keskusliitto (aikaisemmin Teollisuuden ja Työnantajain Keskusliitto) sekä kauppa- ja teollisuusministeriö ovat selvittäneet syksystä 1994 lähtien teollisuus- ja palveluyritysten rahoitustarpeita sekä rahoituksen saatavuutta ja hintaa. Teollisuus- ja palveluyritysten rahoituskysely on kattava yleiskatsaus yritysten rahoitustilanteesta.

Teollisuuden ja Työnantajain Keskusliitto ja sen edeltäjä Teollisuuden Keskusliitto tekivät teollisuusyrityksiä koskevaa rahoituskyselyä vuodesta 1984 lähtien. Teollisuuden ja Työnantajain Keskusliitto, Suomen Pankki ja kauppa- ja teollisuusministeriö antoivat vuonna 1994 Tilastokeskukselle tehtäväksi koota palveluyritysten aineisto. Samalla Teollisuuden ja Työnantajain Keskusliitto antoi teollisuusyritysten aineiston yhteiseen käyttöön. Vuodesta 1997 lähtien Tilastokeskus on vastannut myös teollisuusyrityksineistön keruusta.

Rahoituskysely on vuodesta 2000 lähtien tehty vain kerran vuodessa. Toistuvien kysymysten lisäksi jokaisessa kyselyssä on vaihtuvia erityiskysymyksiä. Tällä kertaa vaihtuvassa kysymysosiossa tiedusteltiin yritysten odotuksista pankkien vakavaraisuusuudistuksen vaikutuksista yritysten ulkoisen rahoituksen saatavuuteen ja hintaan sekä yritysten valmistautumista yhtenäiseen euromaksualueeseen SEPAan.

Tilastokeskus toteutti kyselyn syys-lokakuussa 2006. Kyselyyn vastasi 682 palvelu- ja 317 teollisuusyritystä eri lääneistä ja koko- ja toimialaluokista. Vastausprosentti oli 71.

Yhteenveto

Yritysten uuden ulkoisen rahoituksen hankinta ja hankinta-aikomukset kasvoivat

Rahoitusta hankkineiden ja rahoituksen hankintaa suunnittelevien yritysten osuudet kasvoivat viime vuoden poikkeuksellisen matalalta tasolta.

Pankkien asema yritysrahoituksessa vahvistuu edelleen

Pankit ensisijaiseksi ulkoisen rahoituksen lähteekseen ilmoittavien yritysten osuus on kasvanut yhtäjaksoisesti jo useita vuosia. Vastoin yleistä käsitystä pankit eivät ole menettäneet asemiaan yritysten rahoituksessa suoraan markkinoilta hankittavalle rahoitukselle.

Yritysten pääomasijoitusrahoituksen kysyntä ja tarjonta eivät täysin kohtaa

Pääomasijoitusrahoituksen käytöstä kiinnostuneiden yritysten – erityisesti mikroyritysten – osuus on paljon suurempi kuin pääomasijoitusrahoitusta todellisuudessa hankkineiden yritysten osuus. Pääomasijoittajat ovat tarjonneet palveluitaan suhteellisen pienelle osalle mikroyrityksistä.

Pankkipalveluiden hinnat ja vakiintunut pankkisuhde ovat yrityksille entistä tärkeämpiä

Yritysten pääasiallisesti käyttämän pankin valintaperusteet ovat 2000-luvun aikana merkittävästi muuttuneet. Vielä 2000-luvun alussa pankkipalveluiden hinnat olivat pankin valintaperuste vain pienelle osalle yrityksistä. Nyt se on yksi erityisesti suurten yritysten tärkeimmistä pankin valintaperusteista. Vakiintuneen asiakassuhteen merkitys pankin valintaperusteena on kasvanut kyselyn kaikissa yrityskoko- ja päätoimialaluokissa.

Yritykset tuntevat huonosti rahoitusmarkkinoiden keskeiset sääntely- ja infrastruktuurihankkeet: pankkien vakavaraisuussääntelyn uudistuksen ja yhtenäisen euromaksualueen SEPAn.

Varsin pieni osuus yrityksistä on tietoisia rahoitusmarkkinoiden kahdesta tärkeimmästä käynnissä olevasta sääntely- ja infrastruktuurihankkeesta.

Yritykset uskovat yhtenäisen euromaksualueen parantavan ulkomaan maksupalveluita

Lähes puolet yhtenäisestä euromaksualueesta tietoisista ja ulkomaan maksupalveluita käyttävistä yrityksistä arvioi yhtenäisen euromaksualueen parantavan yrityksen käyttämien ulkomaan maksupalveluiden laatua. Lähes kolmannes yrityksistä uskoo laadun pysyvän ennallaan. Vain muutama prosentti yrityksistä arvelee laadun heikentyvän.

1 Aineisto

Teollisuus- ja palveluyritysten rahoituskyselyn otoskoko on 1400 yritystä. Kyselyyn vastasi 71 % yrityksistä (999 yritystä). Haastattelut tehtiin syys-lokakuussa 2006.

Aineisto sisältää pienten, keskisuurten ja suurten yritysten lisäksi ns. mikroyritykset (alle 10 hengen yritykset). Näiden yritysten aineistoa on kerätty kevästä 1999 lähtien.

Teollisuus- ja palveluyrityksiä tarkastellaan raportissa erikseen. Yritykset jaetaan lisäksi henkilökuntakokoluokkiiin (mikroyritykset, pienet, keskisuuret ja suuret yritykset). Raportin tulokset perustuvat yritysten painottamattomiin vastauksiin.

Taulukko 1. Aineiston jakaumat toimialoittain ja lääneittäin

Teollisuusyritykset		Palveluyritykset	
Toimiala		Toimiala	
Elintarviketeollisuus	25	Rakentaminen	97
TeVaNaKe-teollisuus	21	Tukkukauppa	97
Metsäteollisuus	25	Vähittäiskauppa	79
Graafinen teollisuus	19	Majoitus ja ravitsemus	41
Kemianteollisuus	31	Kuljetus ja liikenne	87
Rakennustarviketeollisuus	22	Kiinteistö- ym. palvelut	54
Sähkö- ja elektroniikkateollisuus	26	Tekniset palvelut	88
Muu metalliteollisuus	93	Muut palvelut	139
Muu teollisuus	55		
Yhteensä	317	Yhteensä	682
Lääni		Lääni	
Etelä-Suomi	152	Etelä-Suomi	455
Länsi-Suomi	114	Länsi-Suomi	138
Itä-Suomi	16	Itä-Suomi	36
Oulu	25	Oulu	28
Lappi	10	Lappi	16
		Ahvenanmaa	9
Yhteensä	317	Yhteensä	682

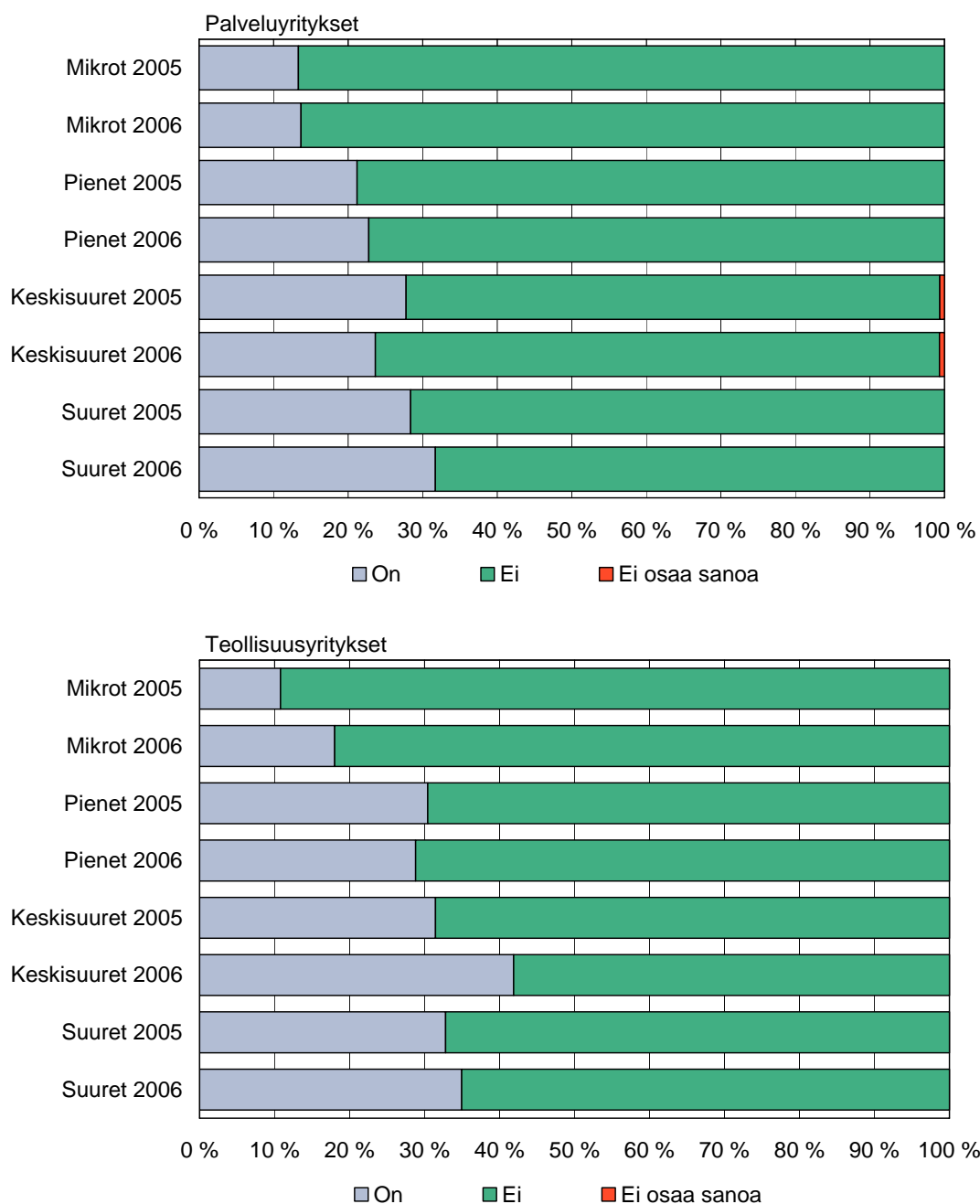
Taulukko 2. Aineiston jakaumat kokoluokittain

	Teollisuusyritykset	Palveluyritykset
Kokoluokka liikevaihdon mukaan		
Mikro, alle 1,7 milj. euroa	63	181
Pieni, 1,7 – 8,4 milj. euroa	43	129
Keskisuuri, 8,4–50,5 milj. euroa	72	151
Suuri, yli 50,5 milj. euroa	131	204
Liikevaihtotietoa ei saatavilla	8	17
Yhteensä	317	682
Kokoluokka henkilömäärän mukaan		
Mikro, alle 10 henkilöä	61	168
Pieni, 10-49 henkilöä	59	202
Keskisuuri, 50-249 henkilöä	74	148
Suuri, yli 249 henkilöä	123	164
Yhteensä	317	682

2 Rahoituksen hankinta

Uutta ulkoista rahoitusta edellisen 12 kuukauden aikana hankkineiden tai hakeneiden teollisuusyritysten osuus kasvoi 32 prosenttiin viime vuoden poikkeuksellisen matalalta 27 prosentin tasolta. Rahoituksen hankinta kasvoi eniten keskisuurissa teollisuusyrityksissä. Niistä hiukan yli 40 prosenttia hankki uutta ulkoista rahoitusta. Rahoituksen hankinta yleistyi myös teollisuuden mikro- ja suurissa yrityksissä. Myös palveluyritysten rahoituksen hankinta kasvoi hiukan.

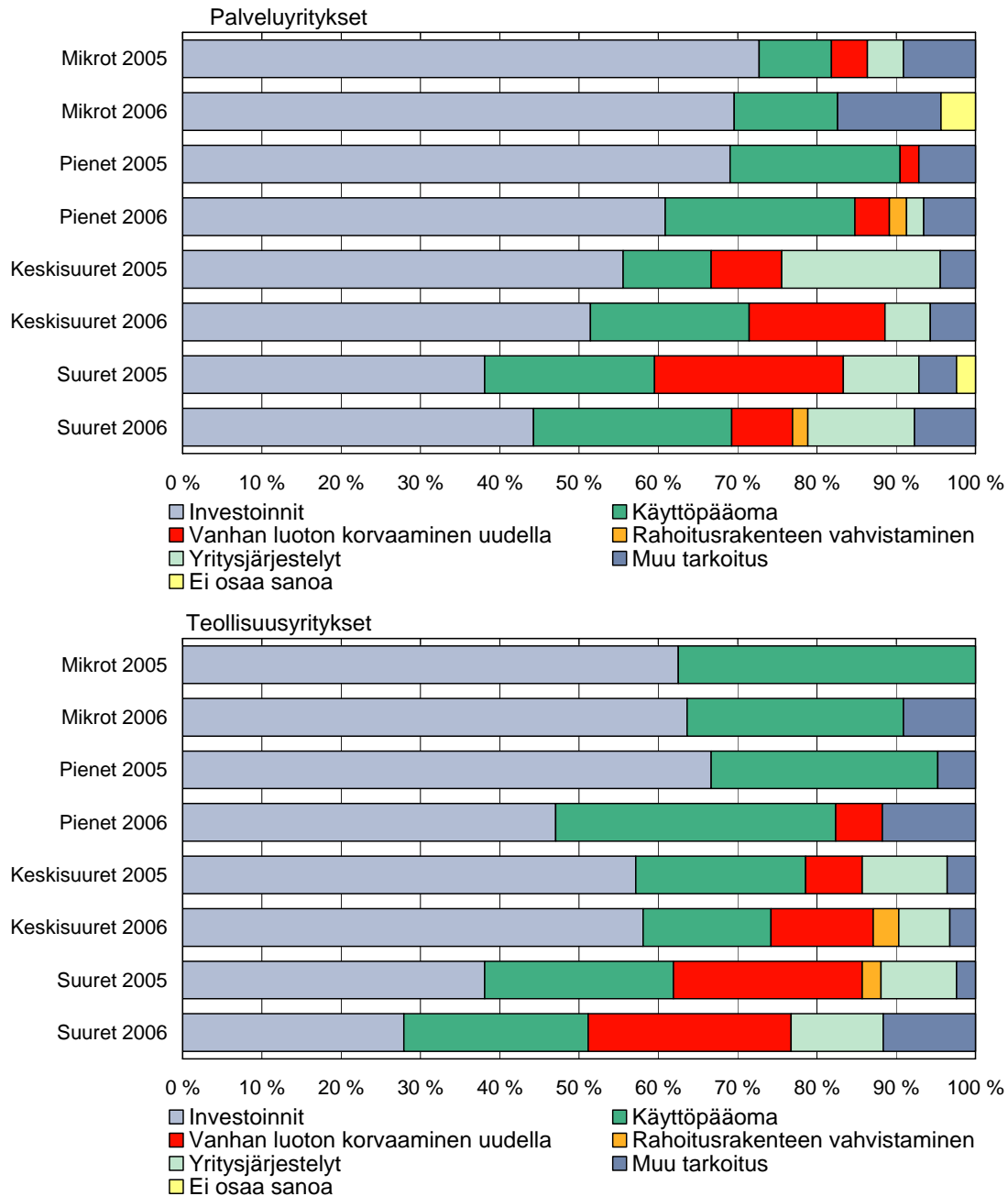
Kuvio 1. Onko yrityksenne hankkinut ulkoista rahoitusta edellisen 12 kk:n aikana?

Rahoitusta hankkineiden teollisuusyritysten osuus on ollut palveluyritysten vastaavaa osuutta suurempi koko kyselyn historian ajan. Uutta ulkoista rahoitusta hankkineiden palveluyritysten osuus on pysynyt koko 2000-luvun alun muutaman prosenttiyksikön sisällä hiukan yli 20 prosentissa.

Ulkoisen rahoituksen hankinta on selvästi yleisempää suuremmissa yrityskokoluokissa kuin pienemmissä. Mikroyrityksistä tyypillisesti noin 10–15 prosenttia hankkii vuosittain uutta ulkoista rahoitusta. Suurten yritysten vastaava osuus vaihtelee tyypillisesti 30 ja 40 prosentin välillä.

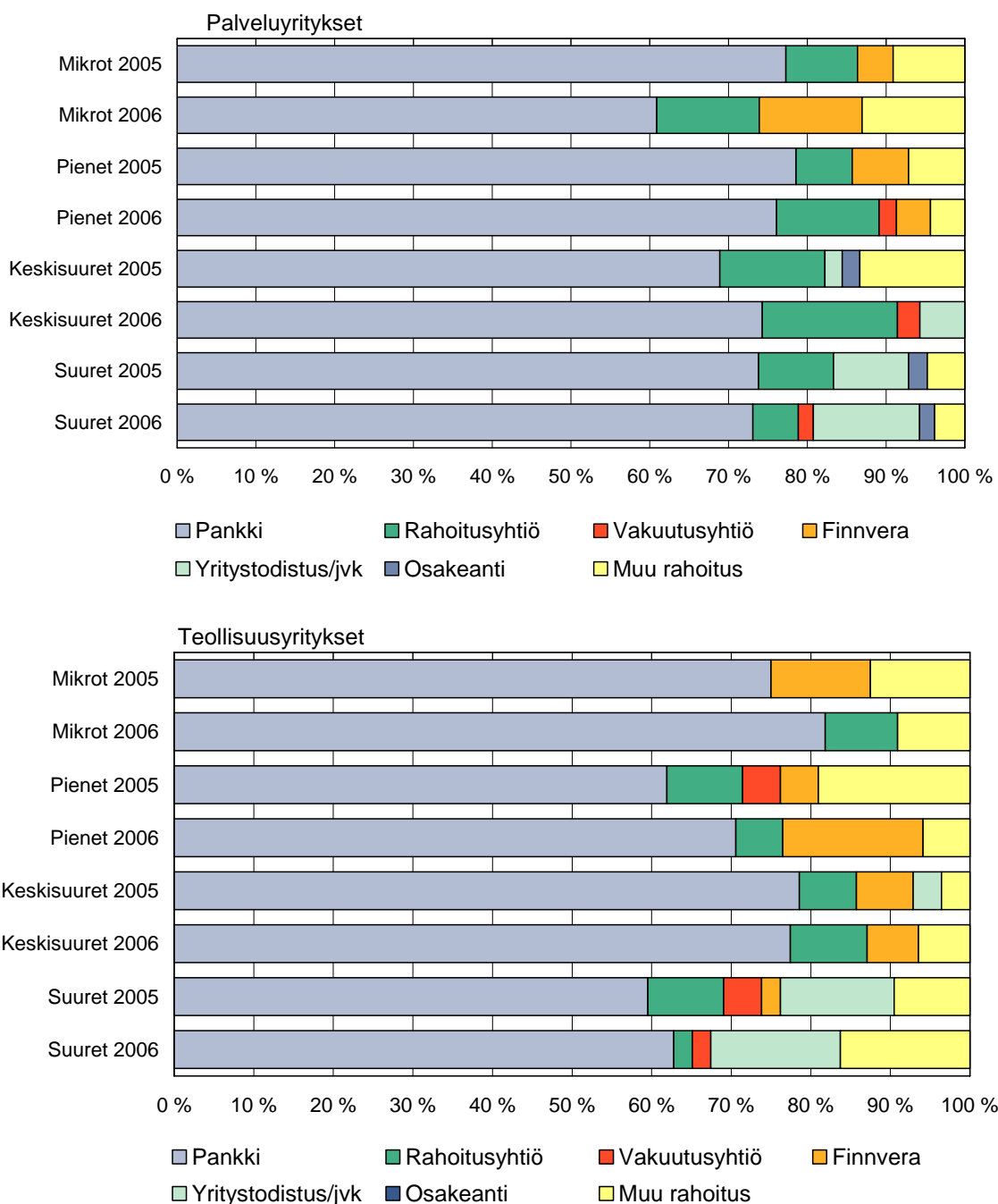
Kuvio 2. Hankitun ulkoisen rahoituksen ensisijainen käyttötarkoitus

Ulkoisen rahoituksen käyttötarkoituksista ensisijaisin on investoinnit, erityisesti mikroyrityksissä ja pienissä yrityksissä. Investoinnit ensisijaiseksi uuden rahoituksen käyttötarkoitukseksi ilmoittaneiden yritysten osuus pieneni kuitenkin hiukan sekä teollisuus- että palveluyrityksissä. Käyttöpääoma on

käyttötarkoituksista toiseksi tärkein. Käyttöpääoman ensisijaiseksi ulkoisen rahoituksen käyttötarkoitukseksi ilmoittaneiden yritysten osuudet kehittyivät palveluissa ja teollisuudessa eri suuntiin. Palveluissa käyttöpääoman merkitys kasvoi jonkin verran. Teollisuudessa käyttöpääoman ensisijaiseksi ulkoisen rahoituksen käyttötarkoitukseksi ilmoittaneiden yritysten osuus sen sijaan pieneni jonkin verran viime vuodesta. Vanhojen luottojen korvaaminen uusilla oli kolmanneksi tärkein rahoituksen käyttötarkoitus.

Kuvio 3. Hankitun ulkoisen rahoituksen ensisijainen lähde

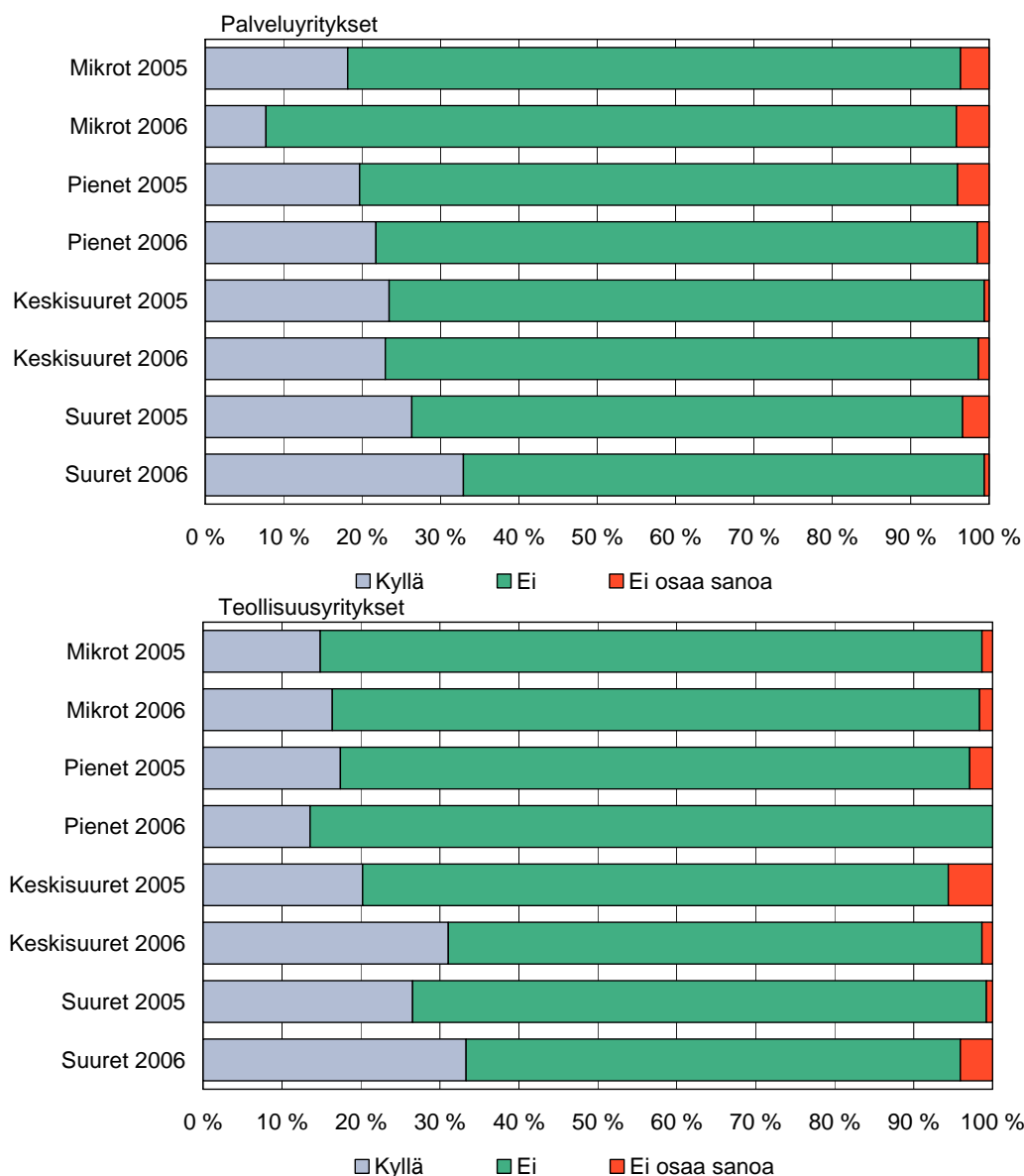
Pankkien asema yritysten uuden ulkoisen rahoituksen ensisijaisena lähteenä on kyselyn perusteella vahvistunut vuodesta 2004 lähtien. Vahvistuminen jatkui myös edellisen 12 kuukauden aikana, koska kasvanut osuus teollisuusyrityksistä ilmoitti ensisijaiseksi uuden ulkoisen rahoituksen lähteekseen pankin. Pankkien asema on keskeinen erityisesti pienten kokoluokkien yritysten rahoittajina. Pankki on ensisijainen rahoittaja yli 70 prosentille mikroyrityksistä mutta myös yli 60 prosentille suurista yrityksistä. Suomalaisten yritysten rahoituksessa ei kyselyjen valossa ole merkkejä ns. disintermediaatiosta, eli pankkirahoituksen ja muun välitetyn rahoituksen aseman heikkenemisestä muun ulkoisen rahoituksen kustannuksella.

3 Rahoitussuunnitelmat

Teollisuusyritysten uuden ulkoisen rahoituksen hankinta lisääntyi edellisen 12 kuukauden aikana (luku 2). Myös teollisuusyritysten uuden rahoituksen hankinta-aikomukset seuraavan 12 kuukauden aikana ovat suuremmat kuin kahdessa edellisessä kyselyssä. Kyselyn teollisuusyrityksistä hiukan yli neljännes aikoo hankkia uutta ulkoista rahoitusta, kun vuosien 2004 ja 2005 kyselyissä noin viidennes teollisuusyrityksistä aikoi hankkia uutta ulkoista rahoitusta. Erityisesti keskisuurista ja suurista teollisuusyrityksistä selvästi edellistä kyselyä suurempi osuus aikoo hankkia uutta rahoitusta.

Palveluyrityksissä sekä rahoitusta hankkineiden että rahoituksen hankintaa suunnittelevien yritysten osuudet ovat pysytelleet viime vuodet muutaman prosenttiyksikön sisällä noin 20 prosentissa. Palveluyrityksistä suurten yritysten rahoituksen hankinta-aikomukset ovat lisääntyneet. Sen sijaan palvelualojen mikroyritysten rahoituksen hankinta-aikomukset ovat hyvin laimeat.

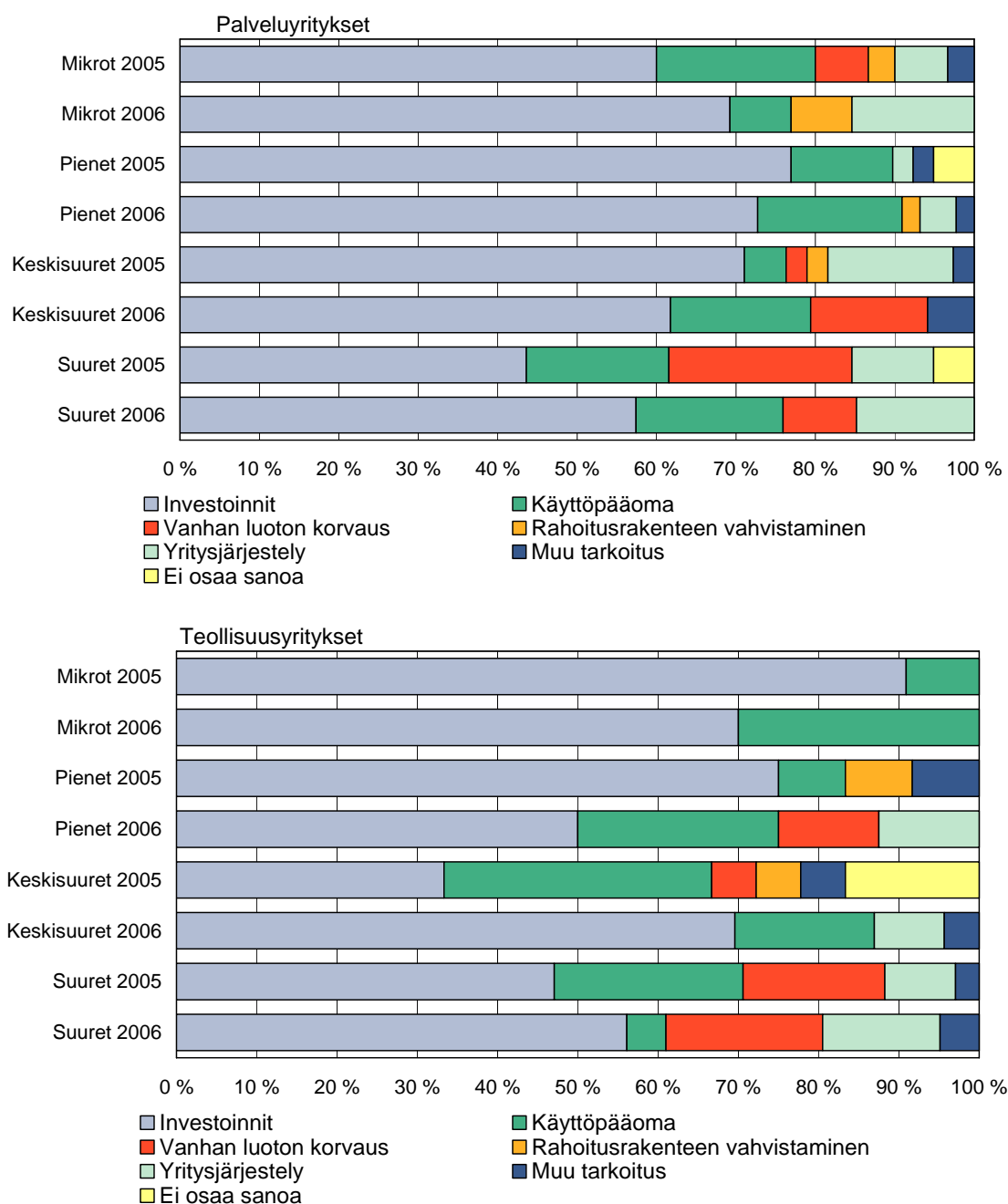
Kuvio 4. Aikooko yrityksenne hankkia uutta ulkoista rahoitusta seuraavan 12 kk:n aikana?

Suunnitellun rahoituksen ensisijaisin käyttötarkoitus on investoinnit. Kone- ja laiteinvestoinnit on suunnitellun rahoituksen ensisijainen käyttötarkoitus yli 40 prosentille teollisuusyrityksistä. Rakennusinvestoinnit, aineettomat investoinnit, käyttöpääoman, vanhojen luottojen korvaamisen uusilla luotoilla ja yritysjärjestelyt kunkin ilmoittaa ensisijaiseksi käyttötarkoitukseksi hiukan yli tai hiukan alle 10 prosenttia teollisuusyrityksistä.

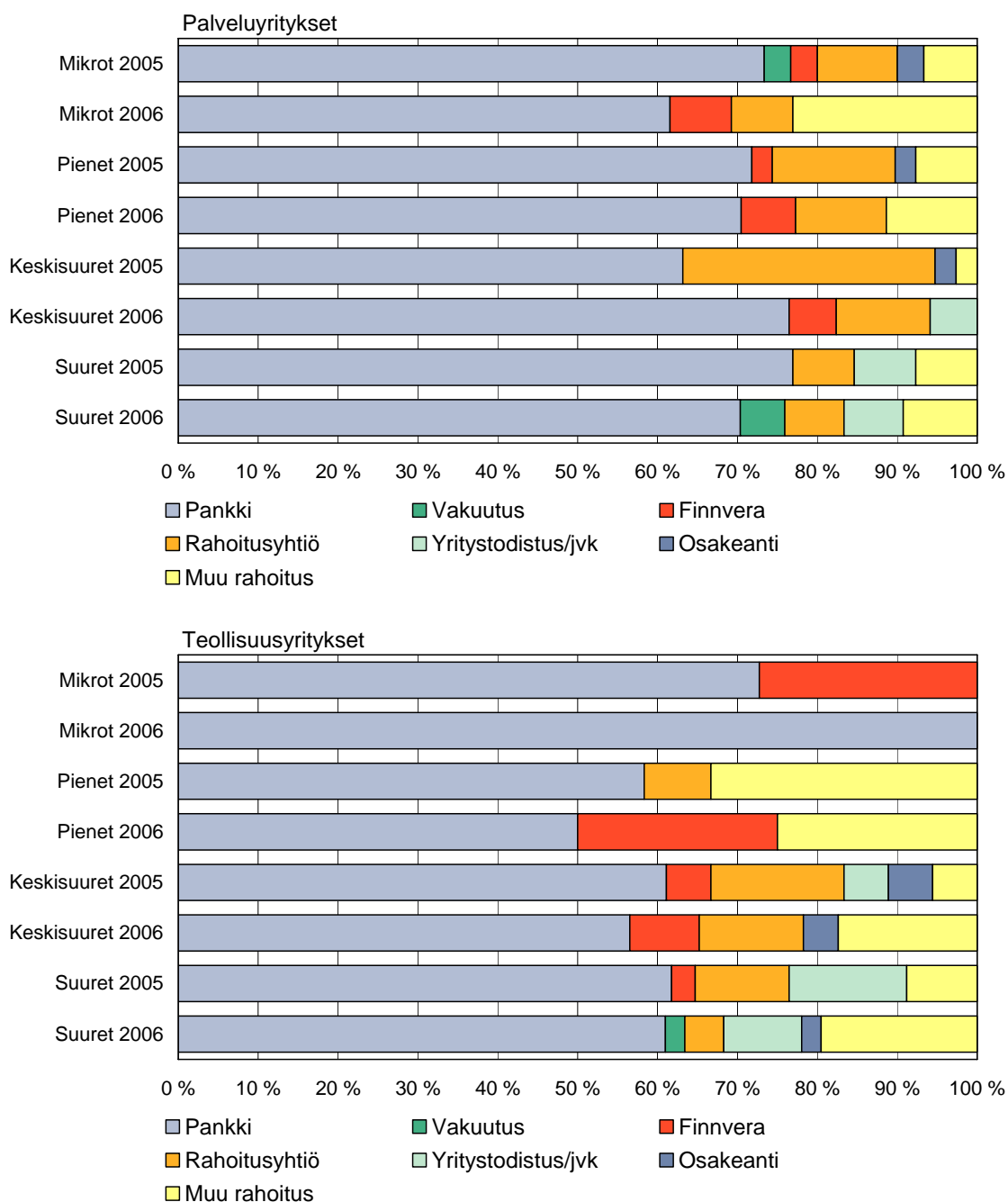
Palveluyrityksien suunnitellun rahoituksen ensisijaisimmat käyttötarkoitukset ovat kone- ja laiteinvestoinnit sekä rakennusinvestoinnit, jotka molemmat ovat ensisijaisia käyttötarkoituksia noin 30 prosentille palveluyrityksistä. Käyttöpääoman vastaava osuus on vajaa 20 prosenttia.

Kuvio 5. Suunnitellun ulkoisen rahoituksen ensisijainen käyttötarkoitus

Rahoitussuunnitelmien perusteella pankkien asema rahoituksen tärkeimpänä lähteenä ei ole uhattuna. Yli 70 prosenttia palveluyrityksistä ja 60 prosenttia teollisuusyrityksistä ilmoittaa suunnitellun rahoituksen ensisijaiseksi lähteeksi pankin.

Kuvio 6. Suunnitellun ulkoisen rahoituksen ensisijainen lähde

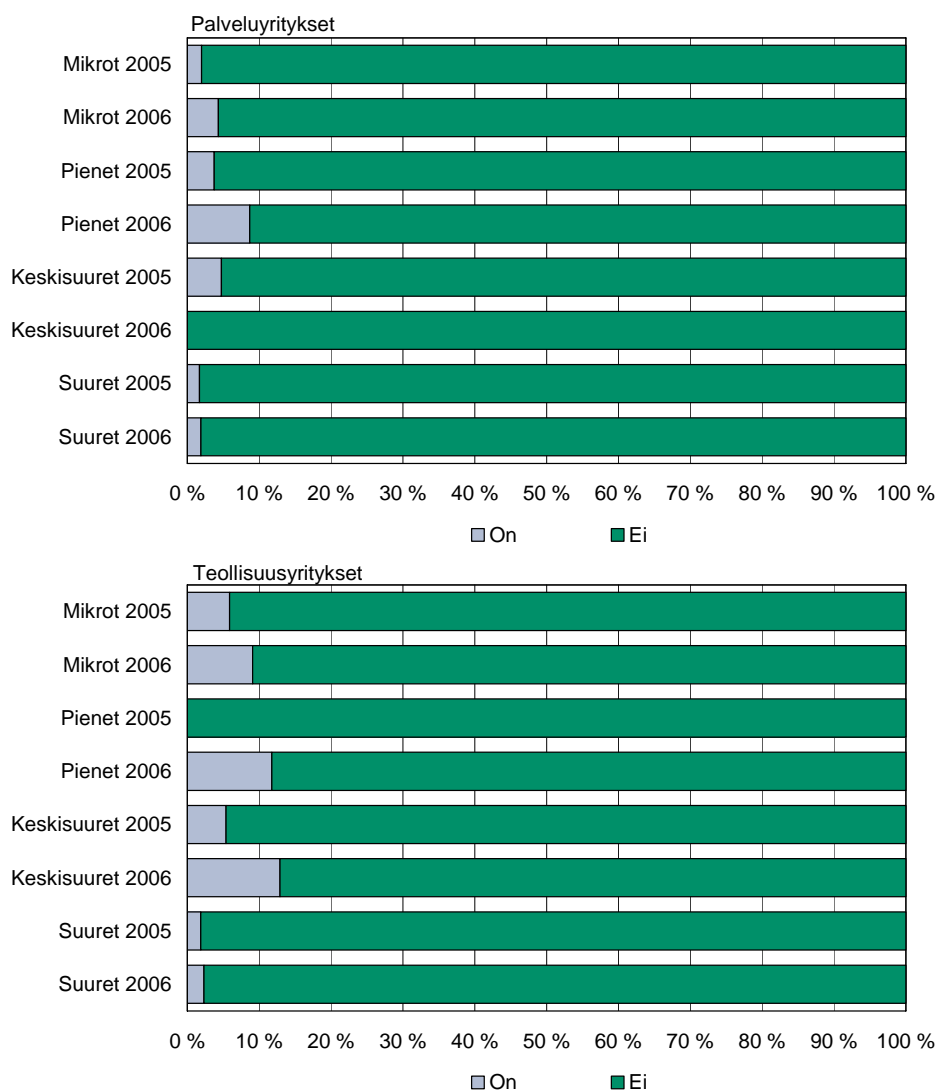

4 Velkaantuneisuus ja rahoitusongelmat

Yritysten ulkoisen rahoituksen saatavuus on kyselyn perusteella pysynyt jo useiden vuosien ajan erinomaisena. Vain muutama prosentti yrityksistä ilmoittaa, että niillä on ollut ongelmia saada uutta ulkoista rahoitusta edellisen 12 kuukauden aikana. Kyselyn perusteella yritysten mahdolliset rahoitukseen liittyvät ongelmat eivät juuri koske rahoituksen yleistä saatavuutta. Muissa tutkimuksissa on havaittu, että erityisesti huomattavalla osalla pk-yrityksistä on ongelmia mm. tulo-rahoituksen riittävydessä, rahoitusrakenteessa ja rahoitusosaamisessa. Näitä ongelmia ei kuitenkaan tarkastella tässä kyselyssä.

Yritysten rahoitustilanne on keskimääräisesti hyvä myös luottojen hoitosuunnitelmistaan poikeneiden yritysten pienen osuuden perusteella. Vain muutama prosentti velkaisista yrityksistä on joko lykännyt korkojen tai lyhennysten maksua. Luvut ovat pysytelleet viime vuodet likipitäen samalla tasolla.

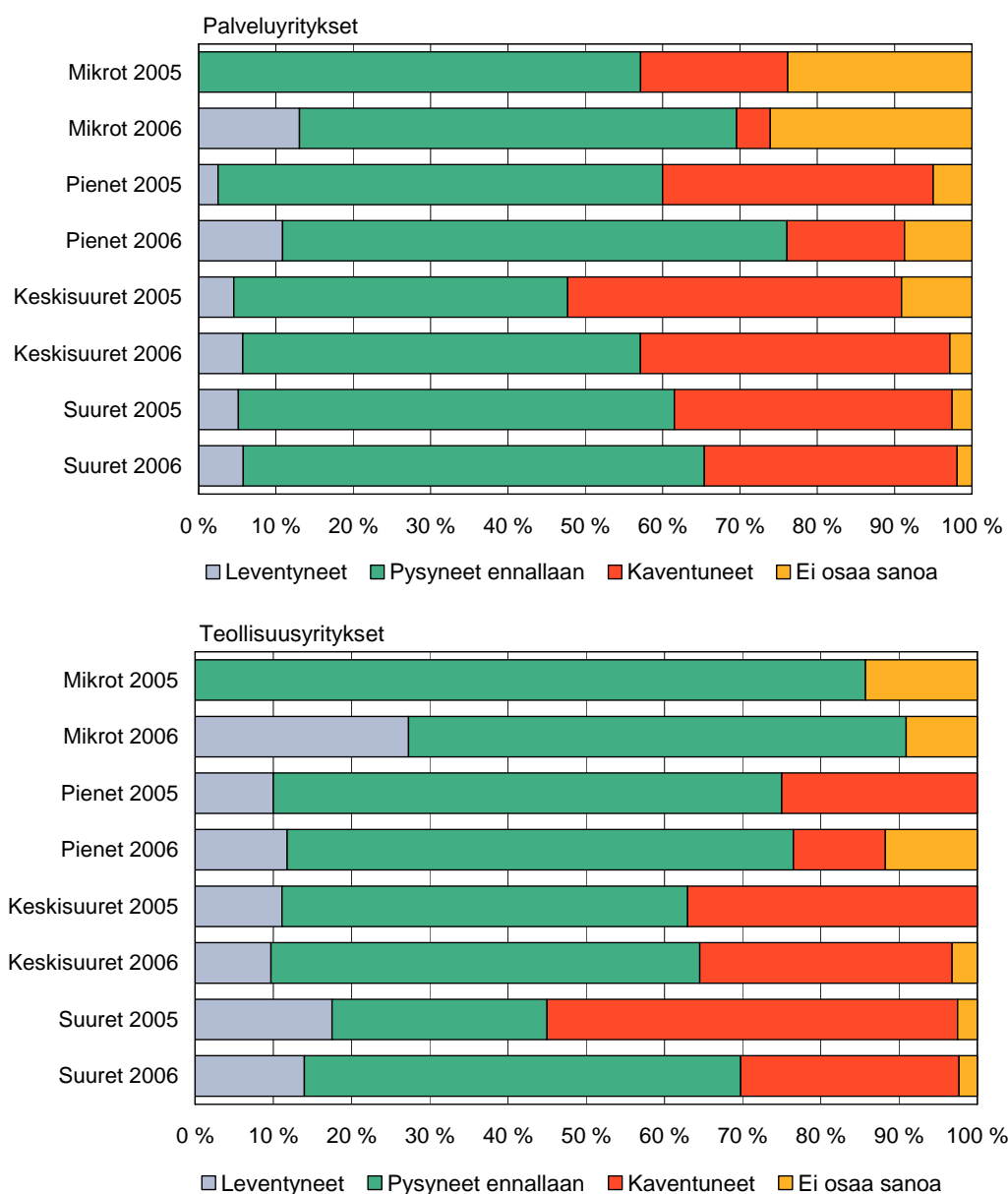
Kuvio 7. Onko yrityksellänne ollut ongelmia saada uutta ulkoista rahoitusta edellisen 12 kk:n aikana?

5 Rahoituksen hinta, sivukulut ja vaakuusvaatimukset

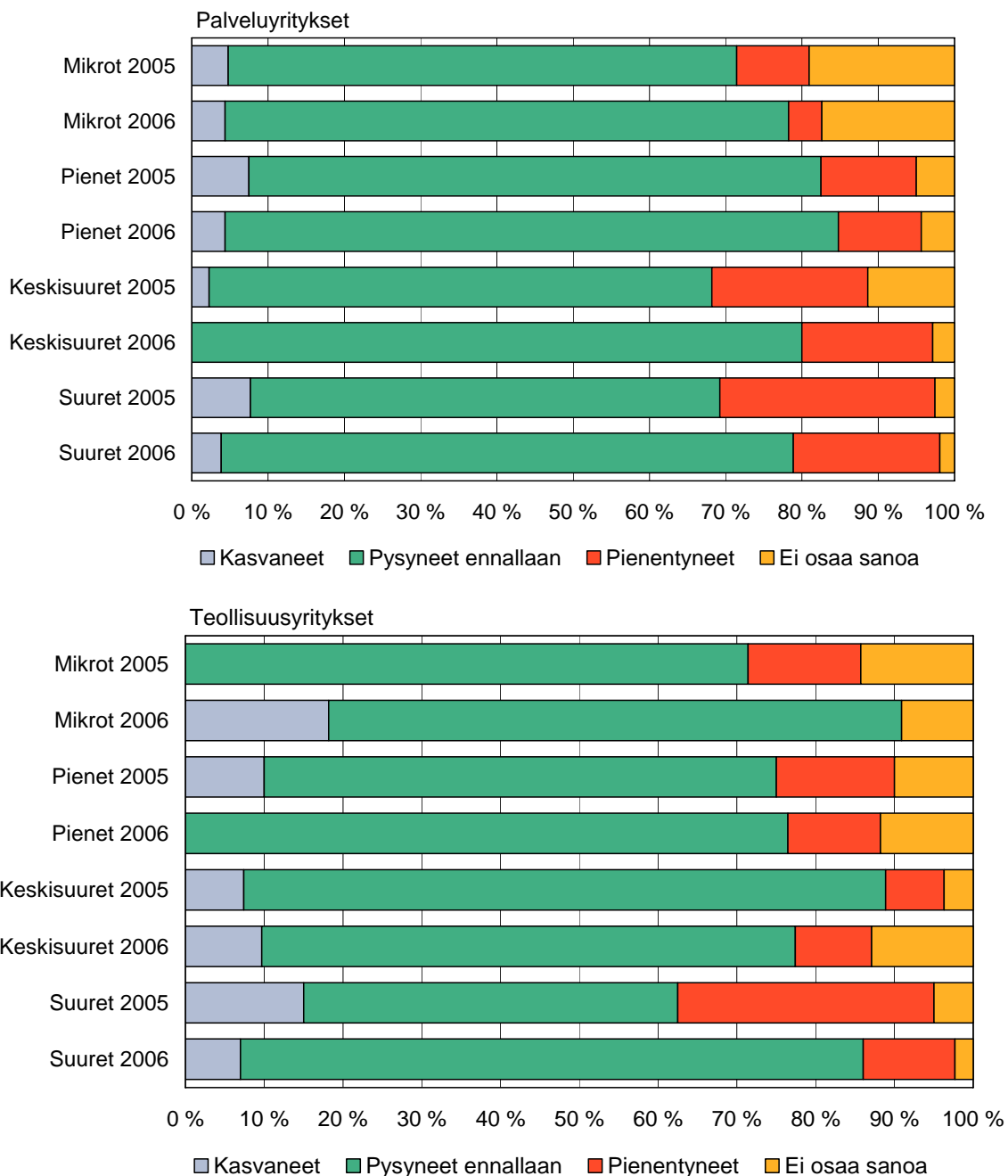
Yritysten edellisen 12 kuukauden aikana hankkimien uusien pankkiluottojen korkomarginaalit (luotto-korko miinus viitekorko) ovat suurimmalla osalla yrityksistä joko pysyneet ennallaan tai kaventuneet. Uusia pankkiluottoja hankkineista keskisuurista ja suurista yrityksistä noin kolmannes ilmoittaa uusien luottojensa korkomarginaalien kaventuneen ja alle joka kymmenes leventyneen verrattuna aikaisempiin luottoihinsa. Tulosten perusteella pankkien hintakilpailu yritysten luottorahoituksessa on pysynyt kireänä. Tosin uusia luottoja hankkineista mikroyrityksistä useammat ilmoittavat korkomarginaaliensa nousseen kuin laskeneen. (Vastanneiden mikroyritysten pienen lukumäärän vuoksi tulos ei kuitenkaan ole tilastollisesti luotettava.)

Kuvio 8. Uusien luottojen korkomarginaalit

Uusien luottojen sivukuluissa ja vakuusvaatimuksissa ei kyselyn ole perusteella tapahtunut suuria muutoksia. Hiukan yli joka kymmenes luottoja hankkinut yritys ilmoittaa luottojensa sivukulujen pienentyneen ja alle joka kymmenes kasvaneen. Vielä pienempi osuus yrityksistä ilmoittaa uusien luottojensa vakuusvaatimusten muuttuneen.

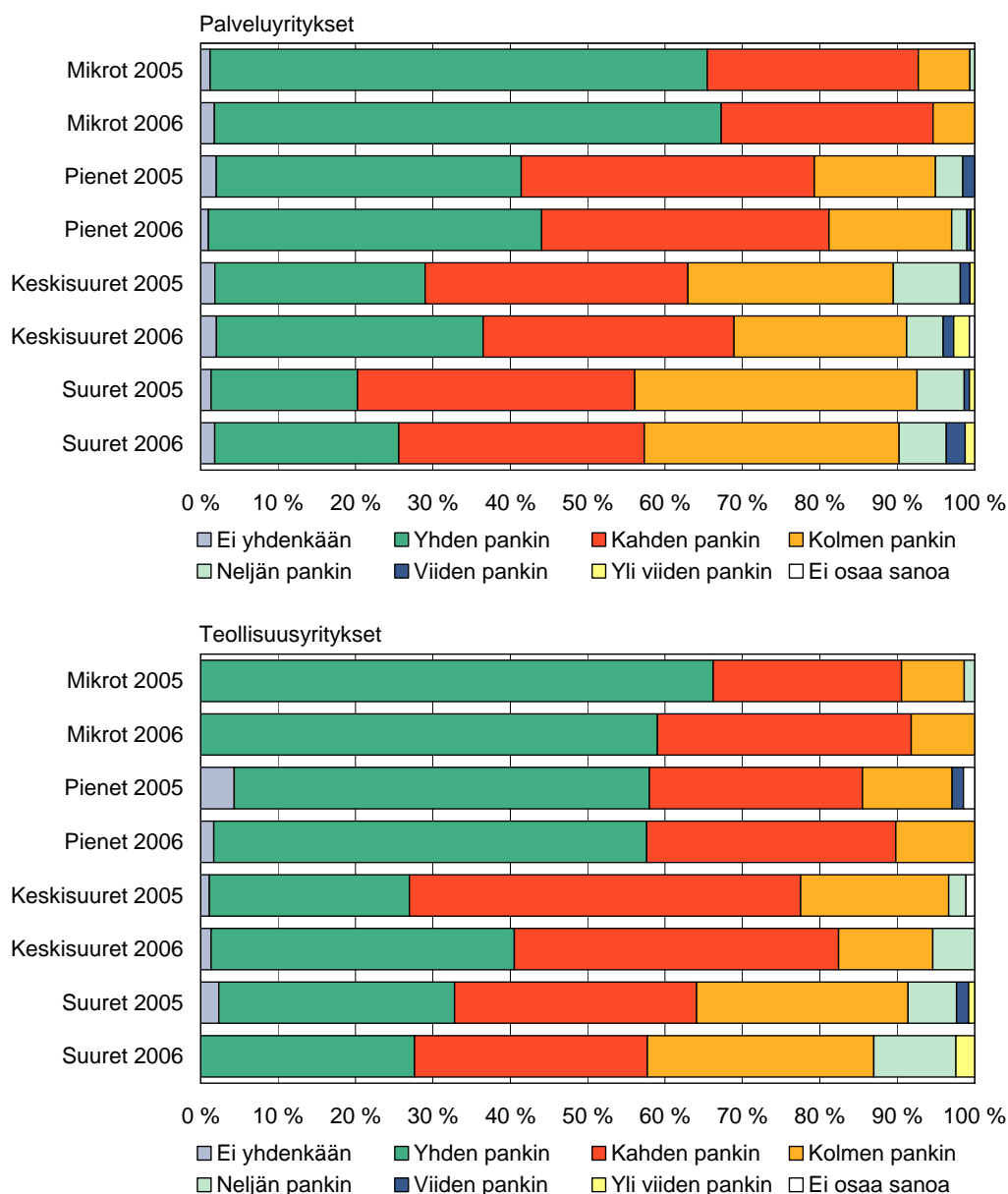
Kuvio 9. Uusien luottojen sivukulut

6 Pankkipalveluiden saatavuus ja pankkien kilpailuttaminen

Viime vuosien rahoituskyselyjen perusteella yritykset ovat keskittäneet pankkipalveluidensa käyttöä. Tämä ilmenee mm. siitä, että merkittävästi vain yhden pankin palveluita käyttävien yritysten osuus on jo usean vuoden ajan kasvanut, joskin hidasta vauhtia. Tuloksen perusteella näyttäisi siltä, että yritykset arvostavat aikaisempaa enemmän mahdollisuutta hankkia pankkipalvelut yhdeltä tiskiltä.

Kuvio 10. Kuinka monen pankin palveluja yrityksenne käyttää merkittävästi?

Kyselyssä tarkastellaan myös muita yrityksen pääasiallisesti käyttämän pankin valintaan vaikuttavia tekijöitä. Pienten ja suurten kokoluokkien yritys vastaukset eroavat paljon toisistaan. Mikro- ja pienille

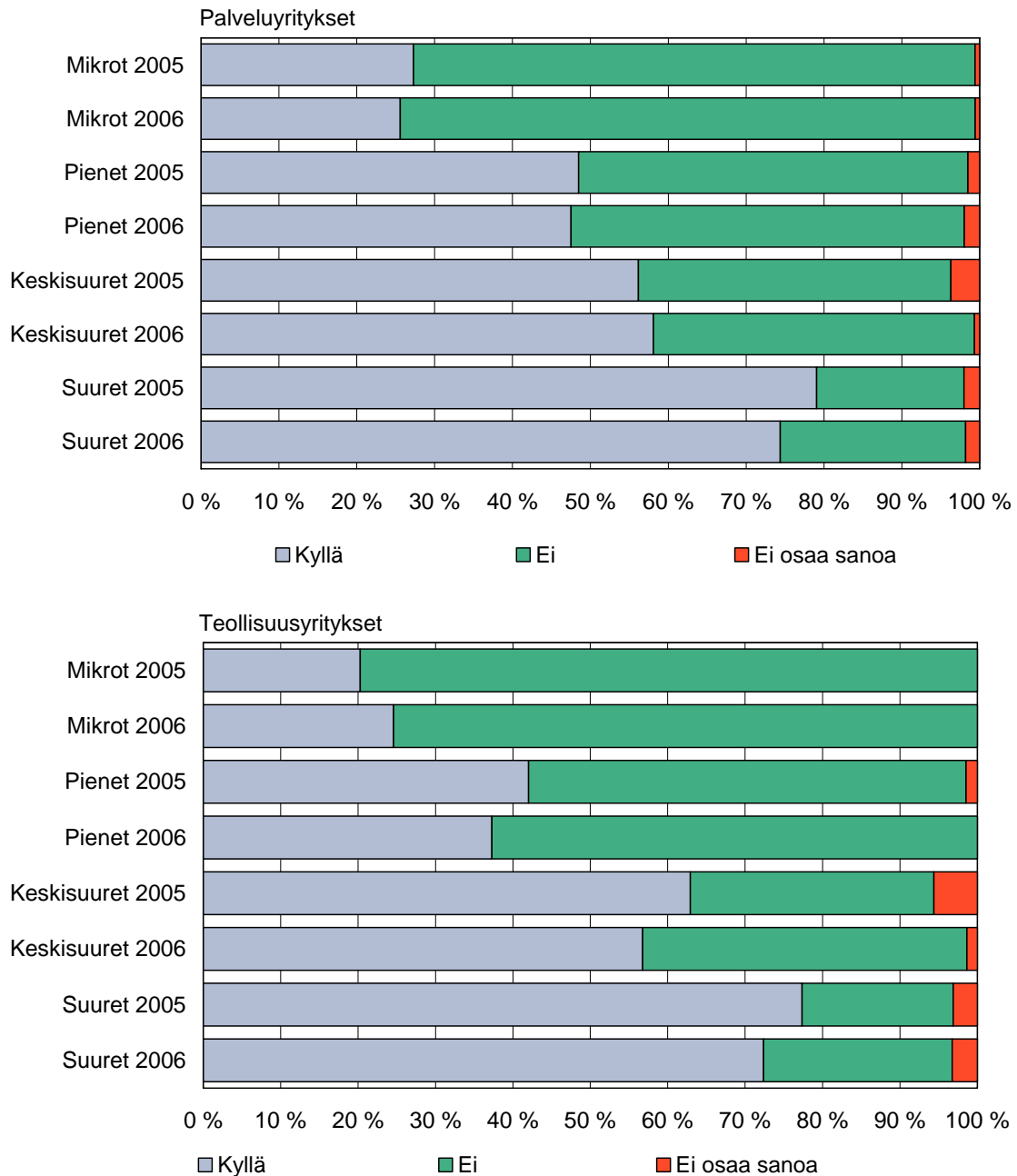
y yrityksille selvästi tärkein valintaperuste on vakiintunut asiakassuhde yrityksen ja pankin välillä. Kolme neljästä mikro- ja pienestä yrityksestä ilmoittaa sen vaikuttaneen pankin valintaan. Myös pankin sijainnilla on edelleen merkitystä noin 15 prosentille mikro- ja pienistä yrityksistä, vaikka sijainnin merkitys onkin vuodelta vähenemässä. Pankkipalveluiden hinnat ja palveluvalikoimat kuuluvat pankin valintaperusteisiin noin 10 prosentilla mikro- ja pienistä yrityksistä.

Vakiintunut asiakassuhde on tärkein pankin valintaperusteista myös keskisuurille ja suurille yrityksille, joista yli puolet ilmoittaa sen kuuluvan pankin valintaperusteisiin. Palveluiden hinnat ja palveluvalikoima ovat valintaperusteina selvästi tärkeämpiä keskisuurille ja suurille yrityksille kuin mikro- ja pienille yrityksille. Pankkien sijainnilla on merkitystä vain muutamalle prosentille keskisuurista ja suurista yrityksistä.

Pankkien valintaperusteet ovat viime vuosina muuttuneet huomattavasti. Esimerkiksi pankkipalveluiden hinnat olivat vielä viisi vuotta sitten pankin valintaperuste vain noin 5–15 prosentille yrityksistä eri koko- ja päätoimialaluokissa. Tämänkertaisessa kyselyssä vastaavat osuudet vaihtelivat 10–40 prosentin välillä. Samoin asiakassuhteen merkitys pankin valintaperusteena on kasvanut kaikissa yrityskokoluokissa. Viisi vuotta sitten noin 30–50 prosenttia yrityksistä eri koko- ja päätoimialaluokissa piti vakiintunutta asiakassuhdetta yhtenä pankin valintaperusteita. Tämänkertaisessa kyselyssä vastaavat osuudet olivat n. 40–75 %.

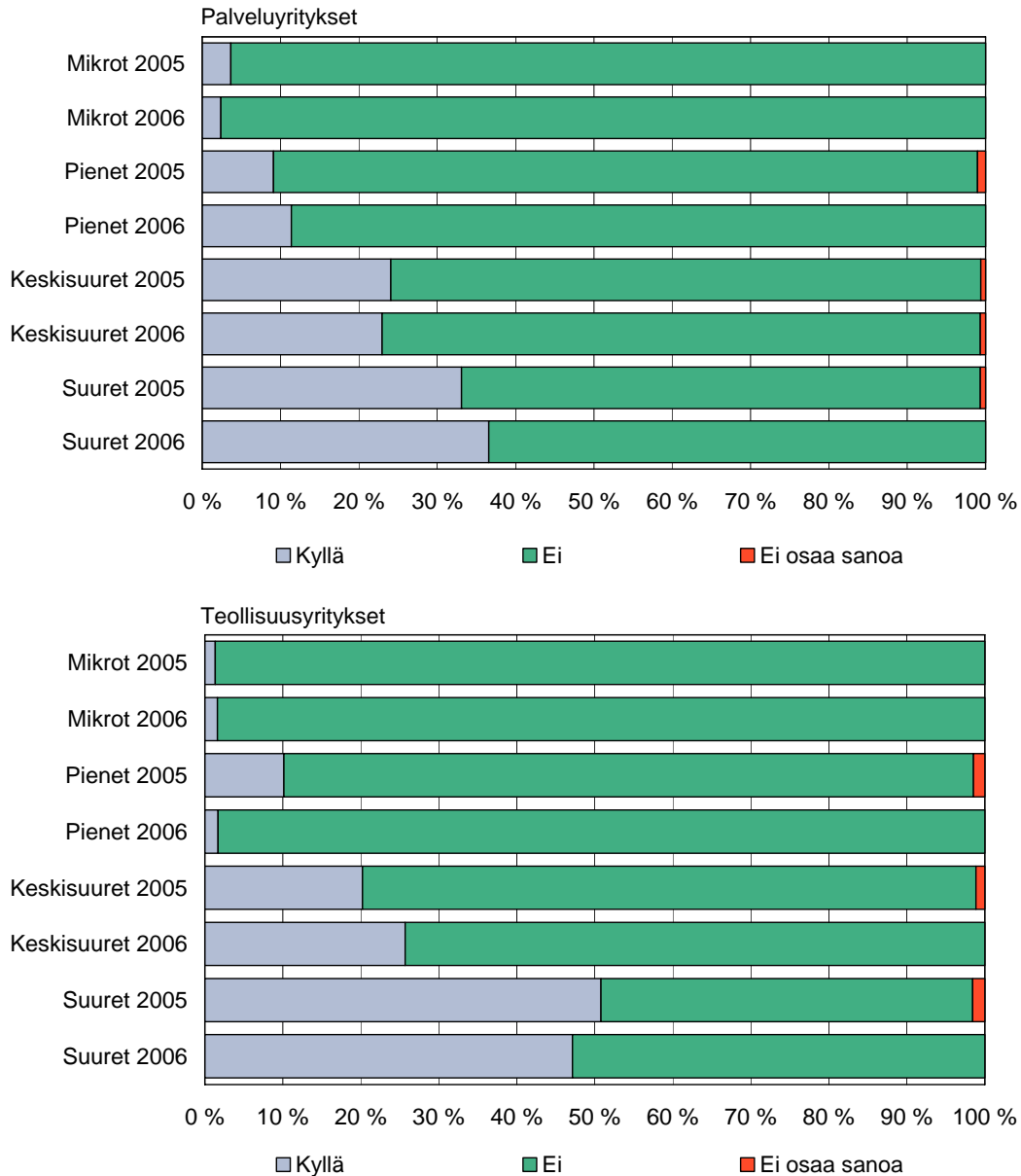
Pankkeja kilpailuttavien yritysten osuudet pienenevät sekä teollisuudessa että palveluissa. Tulos on yhdenmukainen sen kanssa, että vakiintuneiden pankkisuhteiden merkitys yrityksille on kasvanut. Yritysten pankkiluottojen marginaalien aleneminen (luku 5) viittaisi kuitenkin siihen, että pankkien välinen kilpailu yritysluototuksessa on silti varsin kireää.

Kuvio 11. Kilpailutatteko pankkeja keskenään?

Suomessa toimivien ulkomaisten pankkien (pl. Nordea) palveluiden käyttö pysyi lähes ennallaan edellisessä kyselyyn verrattuna. Näitä pankkipalveluita käyttävien mikroyritysten osuus on vakiintunut muutaman prosentin tasolle. Pienistäkin yrityksistä alle joka kymmenes käyttää ulkomaisten pankkien palveluita. Suurten yritysten ulkomaisten pankkipalveluiden käyttö oli nykyisellä tasollaan jo 2000-luvun alussa.

Kuvio 12. Onko yrityksenne viimeisen 12 kk:n aikana käyttänyt Suomessa toimivan ulkomaisen pankin palveluja?

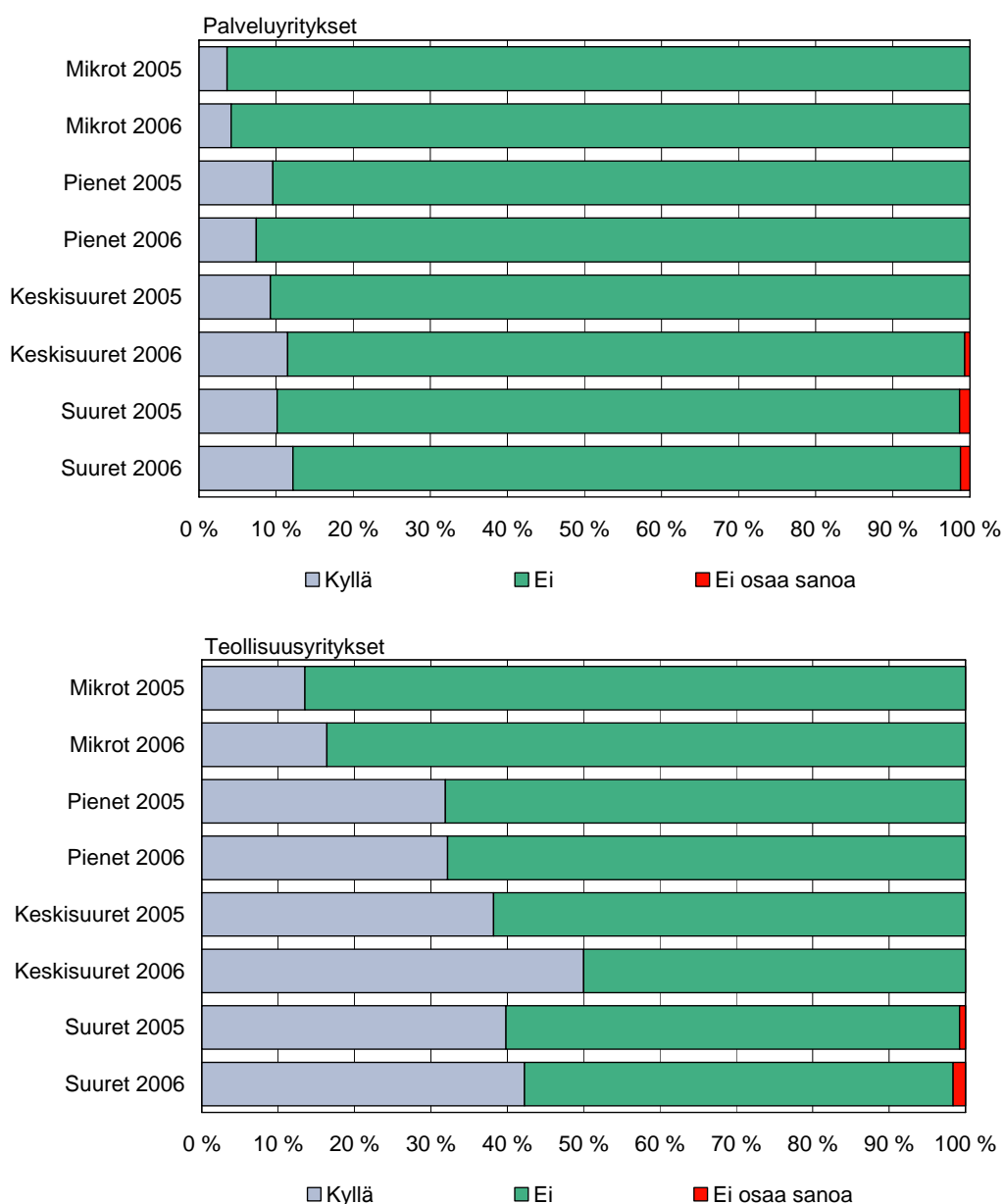
Suoraan ulkomailta (ts. sellaisista pankeista ja muista rahoituslaitoksista, joilla ei ole omaa toimipistettä Suomessa) pankkipalveluita ovat hankkineet pääasiassa vain suuret yritykset. Suurista palveluyrityksistä vajaa 5 % ja suurista teollisuusyrityksistä vajaa 10 % hankki pankkipalveluita suoraan ulkomailta. Muista yrityksistä vain hyvin harvat käyttivät näitä palveluita.

7 Julkisen yritysrahoituksen käyttö

Julkisella yritysrahoituksella tarkoitetaan tässä yhteydessä Finnvera Oyj:n, Teknologian tutkimuskeskuksen (Tekes) ja TE-keskusten kautta yrityksille myönnettäviä lainoja, takauksia (pl. vientitakuut) ja avustuksia.

Teollisuusyrityksistä suurempi osuus käyttää julkista yritysrahoitusta kuin palveluyrityksistä. Palveluyrityksistä alle 10 % käyttää julkista yritysrahoitusta, mutta teollisuusyrityksistä yli kolmannes. Julkista yritysrahoitusta käyttävien yritysten osuus on yleisempää suuremmissa yrityskokoluokissa kuin pienemmissä.

Kuvio 13. Onko yrityksenne käyttänyt viimeisen 12 kk:n aikana julkista yritysrahoitusta?

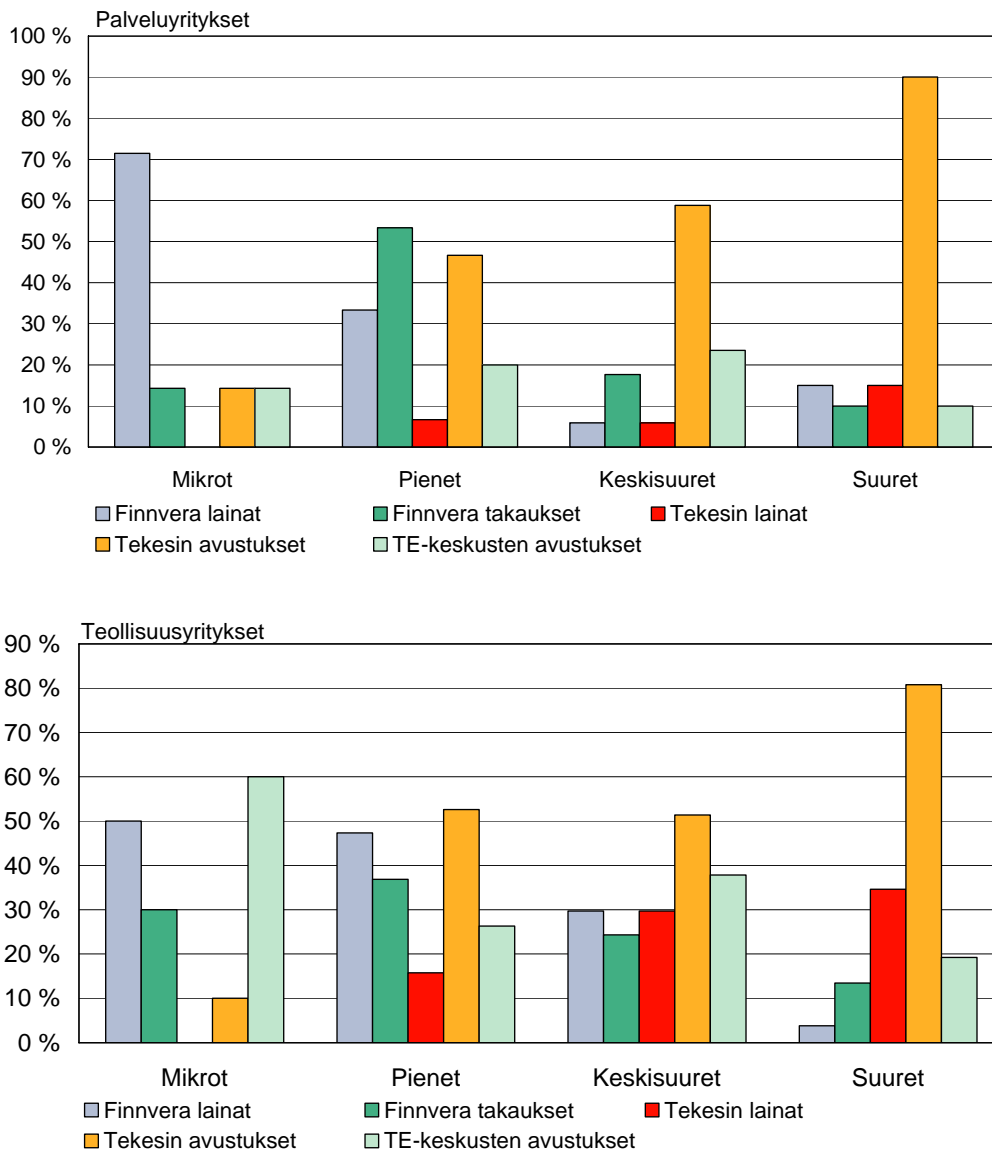

Julkisen yritysrahoituksen hankinta ja hankinta-aikomukset heijastavat rahoituskyselyn viime vuosien tulosten perusteella yritysten muun ulkoisen rahoituksen hankintaa. Kun yritysten ulkoisen rahoituksen hankinta kasvaa, myös yritysten käyttämä julkinen yritysrahoitus tyypillisesti kasvaa. Tämä yhteys ilmenee myös tämänkertaisessa kyselyssä. Julkista yritysrahoitusta edellisen 12 kuukauden aikana hankkineiden teollisuusyritysten osuus kasvoi noin viidellä prosenttiyksiköllä vajaaseen 40 prosenttiin. Uutta ulkoista rahoitusta hankkineiden teollisuusyritysten osuus kasvoi saman verran (luku 2). Vastavasti palveluyritysten ulkoisen rahoituksen (luku 2) ja julkisen yritysrahoituksen hankinta pysyivät likipitään ennallaan.

Myös julkisen yritysrahoituksen hankinta-aikomukset muuttuivat samansuuntaisesti kuin ylipäänsä yritysten ulkoisen rahoituksen hankinta-aikomukset. Teollisuusyritysten julkisen yritysrahoituksen hankinta-aikomukset kasvoivat edelliseen kyselyyn verrattuna, samoin kuin ulkoisen rahoituksen hankinta-aikomukset ylipäänsä. Sen sijaan palveluyrityksissä sekä julkisen yritysrahoituksen että ulkoisen rahoituksen hankinta-aikomukset pysyivät ennallaan.

Mikroyritykset käyttivät julkisen yritysrahoituksen muodoista suhteellisesti eniten Finnveran lainoja ja TE-keskusten avustuksia. Pienet yritykset käyttivät varsin tasaisesti Finnveran lainoja ja takauksia sekä Tekesin avustuksia. Keskisuuret ja suuret yritykset käyttivät suhteellisesti eniten Tekesin avustuksia.

Kuvio 14. Eri julkisia yritysrahoitusmuotoja käyttäneiden yritysten osuudet kokoluokan kaikkista julkista yritysrahoitusta käyttäneistä yrityksistä

Julkista yritysrahoitusta käyttäneistä yrityksistä noin kolmannes ilmoitti syyksi sen edullisuuden. Noin viidennes ilmoitti syyksi sen, että pelkästään yksityistä rahoitusta käyttämällä investointi olisi toteutunut haluttua pienempänä. Näin vastanneiden yritysten osuus kuitenkin laski selvästi edellisestä kyselystä, mikä osaltaan ilmentäneee yksityisen rahoituksen hyvää saatavuutta. Julkisen rahoituksen saamisen helppous oli syynä noin neljännekselle julkista rahoitusta hankkineista palveluyrityksistä mutta vain noin joka kymmenennelle julkista rahoitusta hankkineista teollisuusyrityksestä.

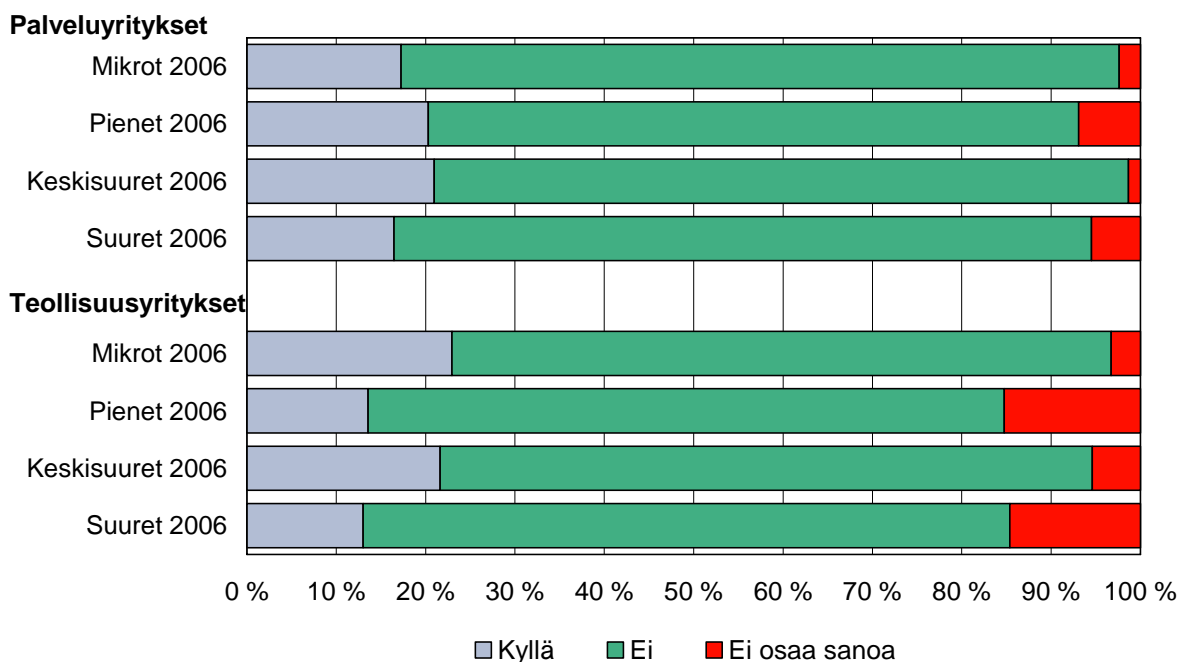
8 Pääomasijoitusrahoituksen käyttö

Yritysten pääomasijoitusrahoituksen käyttöä selvitettiin nyt ensimmäisen kerran.

Vajaa viidennes yrityksistä molemmilla päätoimialoilla voisi harkita pääomasijoitusrahoituksen käyttöä. Pääomasijoituksesta kiinnostuneiden osuus on suurin keskisuurissa yrityksissä mutta eri koluokkien yritysten vastauksissa ei ole suuria eroja.

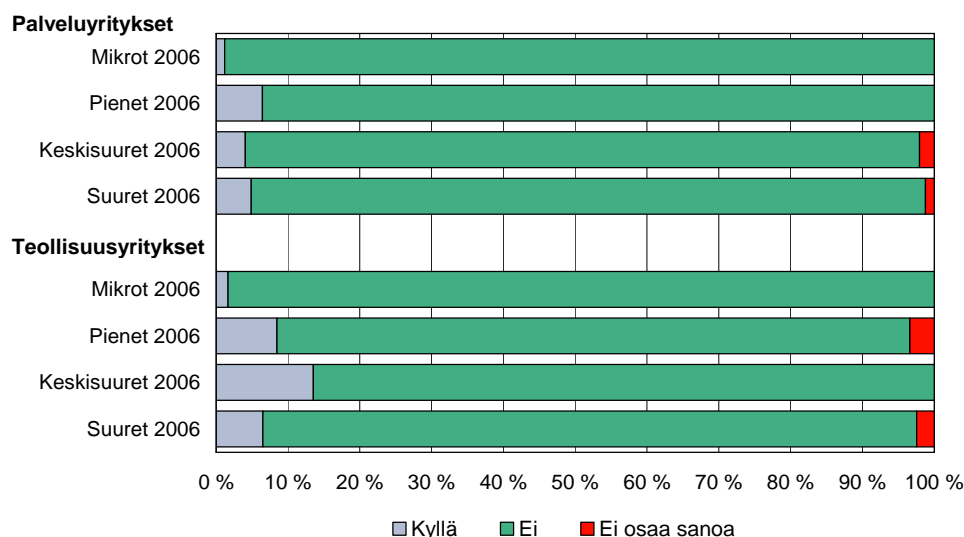
Pääomasijoittajilla voi potentiaalisesti olla erityisen suuri rooli mikro- ja pienten yritysten rahoittajina. Mikroyrityksistä noin joka viides ja pienistä yrityksistä noin joka kuudes olisi valmis harkitsemaan pääomasijoitusrahoituksen käyttöä.

Kuvio 15. Voisitko harkita rahoitusta pääomasijoittajalta?

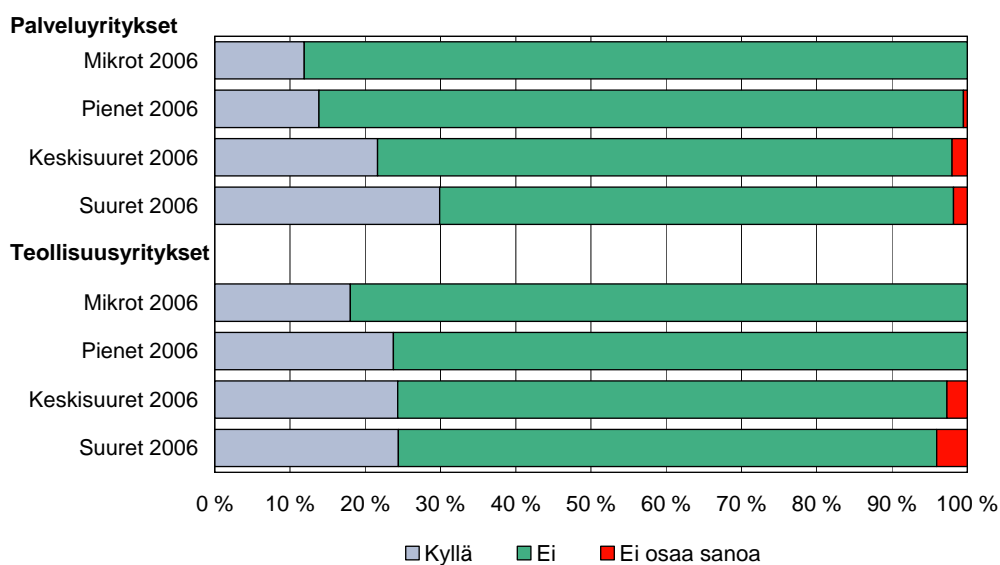
Vaikka merkittävä osuus yrityksistä olisi valmis harkitsemaan pääomasijoitusrahoituksen käyttöä, vain pieni osa kyselyyn vastanneista yrityksistä on käyttänyt pääomasijoitusrahoitusta. Palveluyrityksistä alle 5 ja teollisuusyrityksistä alle 10 prosenttia on hakenut pääomasijoitusrahoitusta. Mikroyritysten vastaava osuus on vain alle kaksi prosenttia. Yleisintä pääomasijoitusrahoituksen käyttö on ollut keskisuurissa teollisuusyrityksissä, joista vajaa 15 prosenttia on sitä hakenut.

Kuvio 16. Oletteko hakeneet rahoitusta pääomasijoittajilta?

Pääomasijoittajat ovat tarjonneet palveluitaan noin viidennekselle yrityksistä. Eniten pääomasijoituspalveluita on tarjottu keskisuurille ja suurille yrityksille ja vähiten mikroyrityksille. Kyselyn perusteella erityisesti mikroyritysten pääomasijoitusrahoituksen kysyntä ja tarjonta eivät näyttäisi täysin kohtaavan, sillä mikroyritysten kiinnostus pääomasijoitusrahoitusta kohtaan on eri yrityskokoluokista kaikkein suurinta.

Kuvio 17. Ovatko pääomasijoittajat tarjonneet teille palveluitaan?

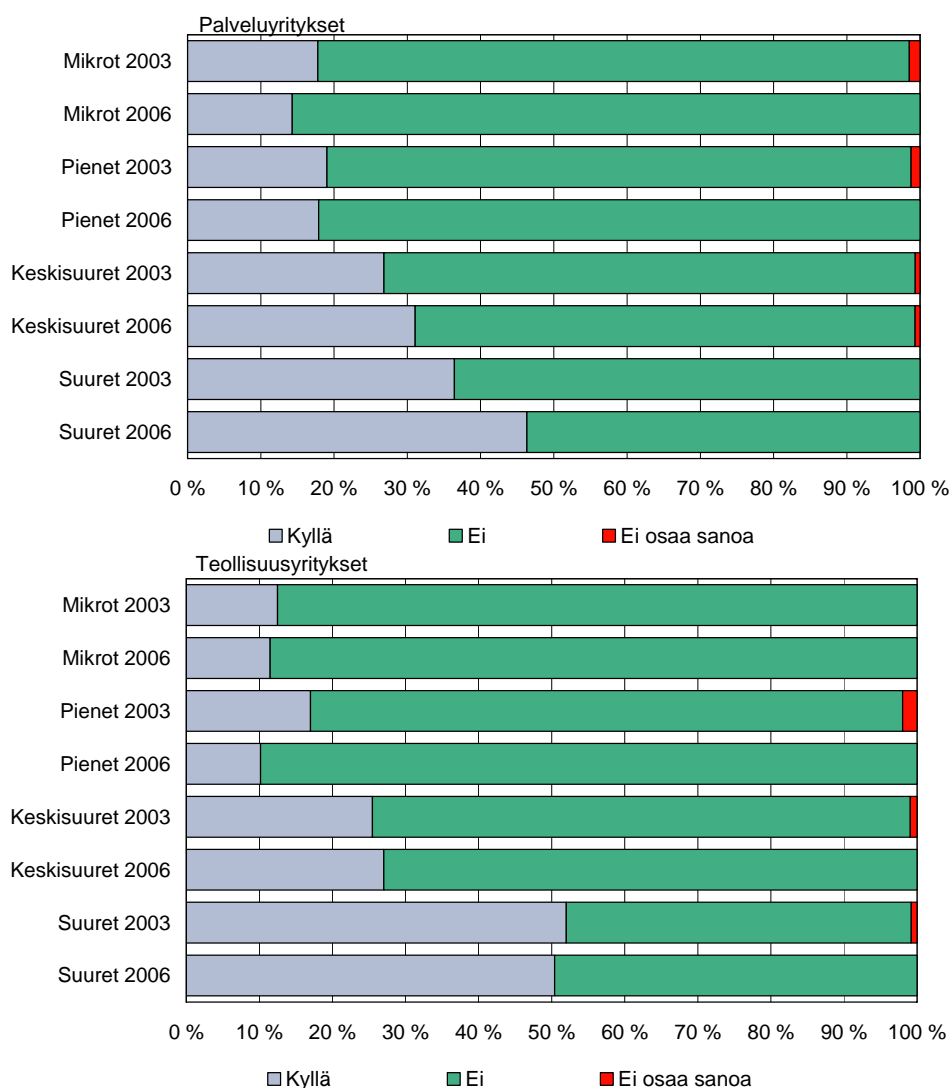

9 Pankkien vakavaraisuusuudistuksen vaikutukset yritysten rahoitukseen

Pankkien vakavaraisuussäätelyn laaja maailmanlaajuinen uudistus astuu voimaan asteittain vuoden 2007 alusta. Uudistus tunnetaan yleisesti nimellä Basel II ja se perustuu Kansainvälisen järjestelypankin BIS:n yhteydessä toimivan Baselin pankkivalvontakomitean vuonna 2004 antamiin suosituksiin. Baselin komitean suositukset sisältyvät pääpiirteissään myös EU:n uuteen vakavaraisuusdirektiiviin. Suomessa vakavaraisuussäännökset sisällytetään vuoden 2007 aikana voimaan tulevaan uuteen luottolaitoslakiin.

Uudistus vaikuttaa monin tavoin mm. pankeilta yrityssaamia vastaan vaadittaviin pääomavaatimuksiin. Uudistuksen seurauksena yritysluottojen arvioidut luottoriskit heijastuvat nykyistä enemmän pankkien pääomavaatimuksiin. Tällä saattaa olla vaikutuksia pankkien yritysluottojen tarjontaan ja hinnoitteluun.

Kuvio 18. Oletteko yrityksessänne tietoisia luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten vakavaraisuusuudistuksesta?

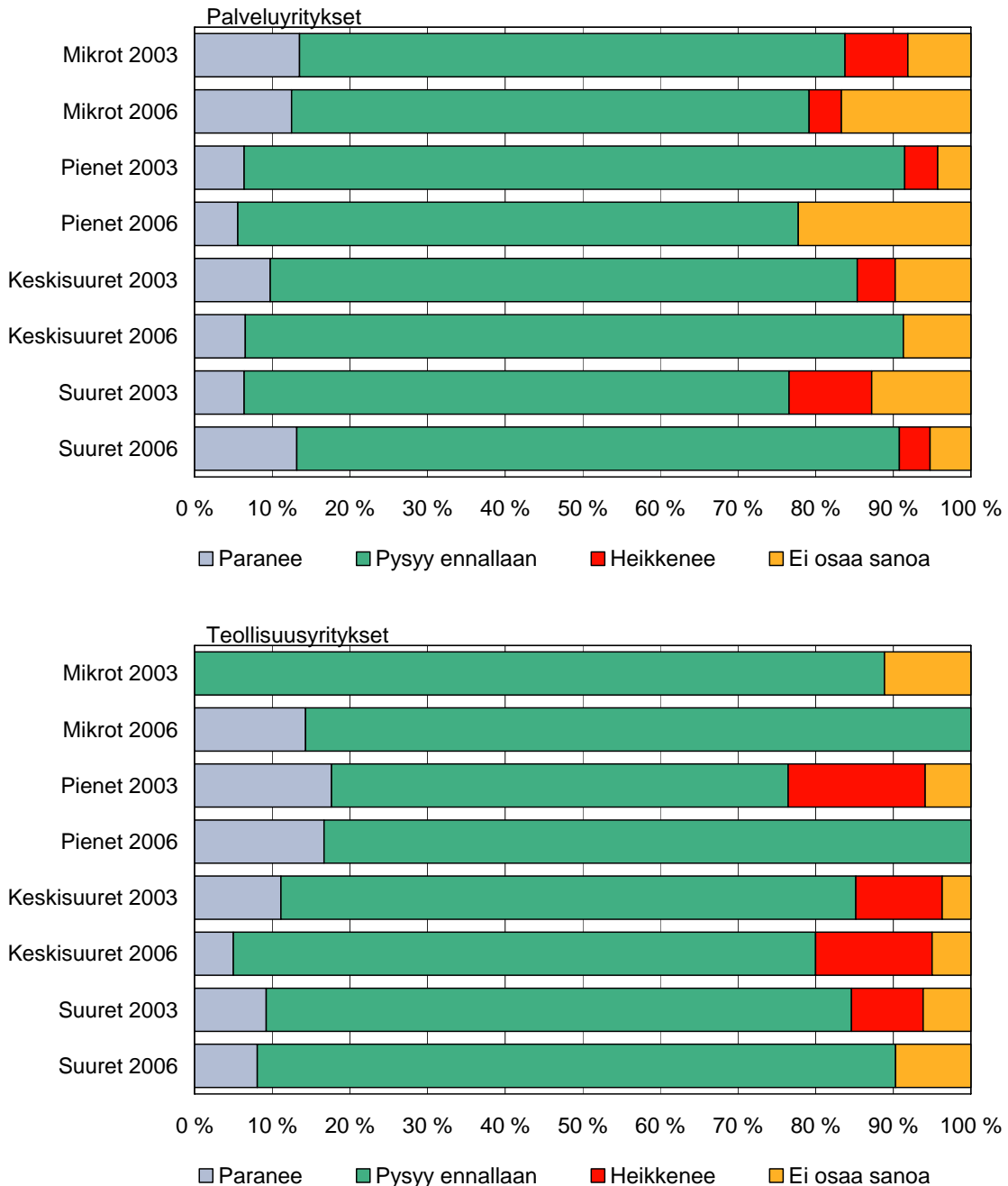

Vuoden 2003 kyselyssä – kun vakavaraisuusuudistusta vasta valmisteltiin – tiedusteltiin yrityksiltä samat vakavaraisuusuudistukseen liittyvät kysymykset kuin tämänkertaisessa kyselyssä. Tämänkertaisen kyselyn tuloksia verrataan alla vuoden 2003 kyselyssä saatuihin tuloksiin.

Yrityksistä varsin pieni osuus on tietoinen vakavaraisuusuudistuksesta, eikä uudistuksesta tietoisten yritysten osuus ole kasvanut vuoden 2003 kyselystä. Mikroyrityksistä ja pienistä yrityksistä selvästi alle viidennes ja keskisuuristakin yrityksistä vain neljännes on tietoinen uudistuksesta. Sen sijaan noin puolet suurista yrityksistä ovat uudistuksesta tietoisia.

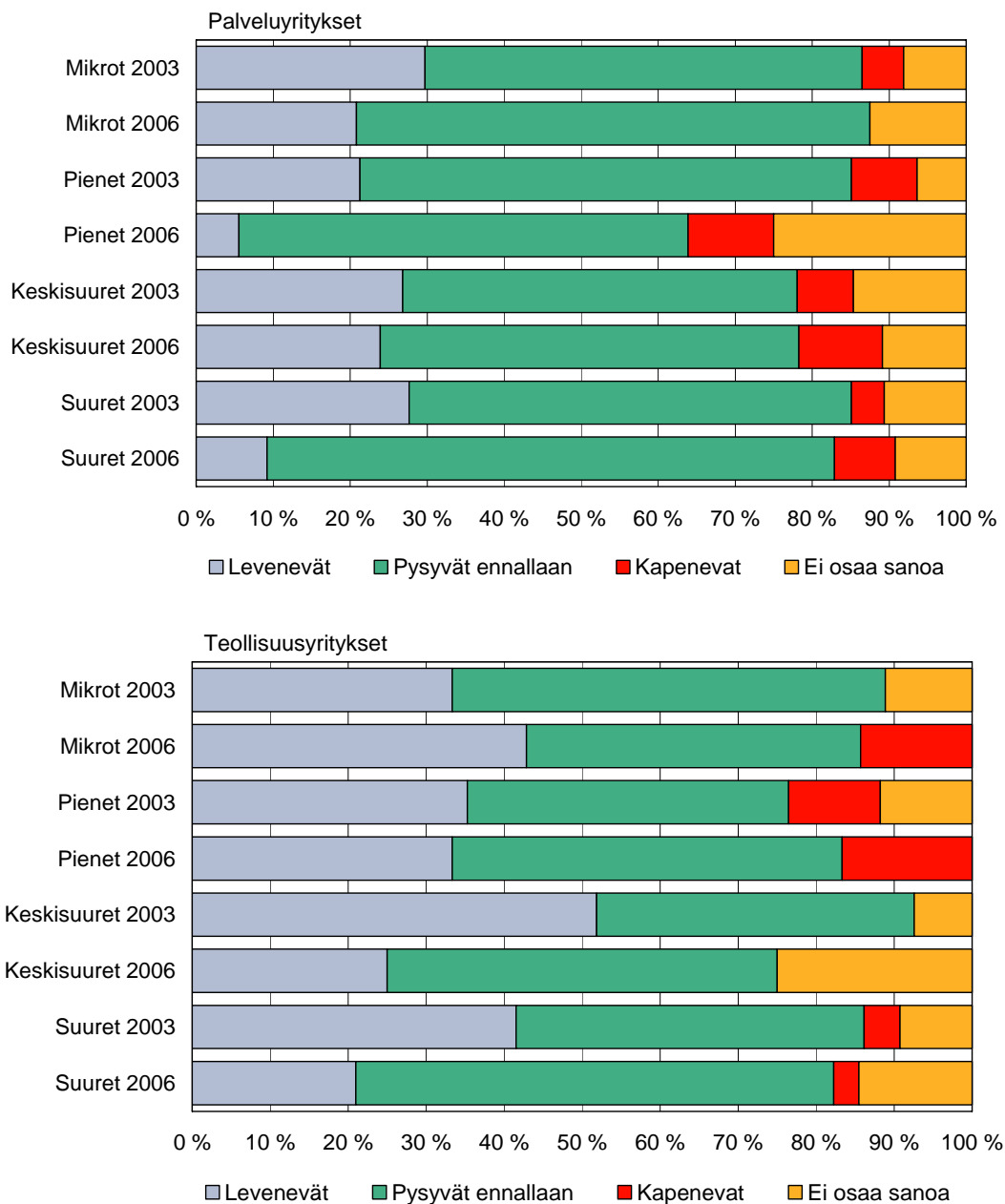
Valtaosa uudistuksesta tietoisista yrityksistä ei usko uudistuksen vaikuttavan uusien pankkiluottojen saatavuuteen. Niiden yritysten osuus, jotka arvioivat uudistuksen heikentävän uusien pankkiluottojen saatavuutta, on pienentynyt vuoden 2003 kyselystä. Nyt vain muutamat yritykset arvioivat uudistuksen vaikeuttavan pankkiluottojen saatavuutta.

Kuvio 19. Kuinka arvioitte vakavaraisuusuudistuksen vaikuttavan yrityksenne uusien pankkiluottojen saatavuuteen?

Yrityksiltä myös tiedusteltiin, kuinka ne arvioivat uudistuksen vaikuttavan uusien pankkiluottojensa korkomarginaaleihin. Noin 60 prosenttia uudistuksesta tietoisista yrityksistä arvioi, ettei uudistuksella ole vaikutusta marginaaleihin. Palveluyritykset ovat hiukan teollisuusyrityksiä optimistisempia uudistuksen vaikutuksista. Uudistuksista tietoisista palveluyrityksistä hiukan alle joka kymmenes arvioi uudistuksen kaventavan uusien luottojensa korkomarginaaleja, kun vastaava teollisuusyritysten osuus on alle 5 prosenttia. Sen sijaan noin neljännes uudistuksesta tietoisista teollisuusyrityksistä mutta hiukan yli joka kymmenes palveluyrityksistä uskoo uudistuksen leventävän uusien luottojensa marginaaleja. Kaikkiaan niiden yritysten osuus, jotka uskovat uudistuksen leventävän uusien luottojensa korkomarginaaleja, on selvästi pienentynyt vuoden 2003 kyselystä.

Kuvio 20. Kuinka arvioitte vakavaraisuusuudistuksen vaikuttavan yrityksenne uusien pankkiluottojen korkomarginaaleihin?

10 Yhtenäinen euromaksualue eli SEPA

Eurooppaan ollaan luomassa yhtenäistä euromaksualueetta (Single Euro Payments Area, SEPA), jonka rungon muodostavat euromaat ja johon laajimmillaan kuuluvat EU- ja ETA-maat sekä Sveitsi. Hanke vaikuttaa merkittävästi yritysten maksuliikenteeseen. Hankkeen ensimmäisessä vaiheessa tavoitteena on kehittää koko euromaksualueelle yhteiset euromaksuvälineet, joita käteisen lisäksi ovat SEPA-tilisiirto, SEPA-suoraveloitus sekä SEPA-korttimaksut.

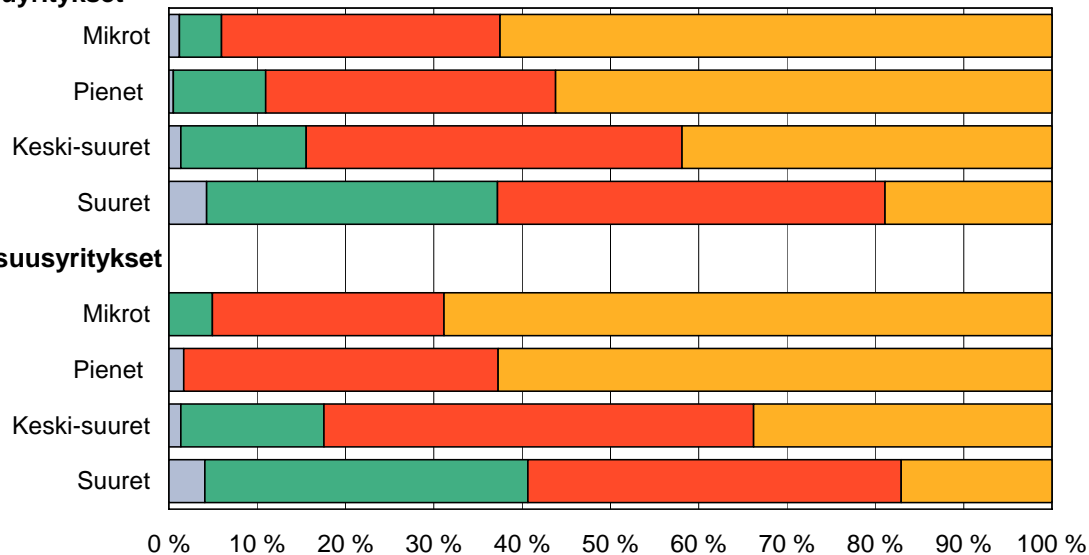
SEPA-palvelut on tarkoitus ottaa käyttöön vaiheittain vuoden 2008 alusta. Tavoitteena on vuoteen 2010 mennessä luopua lähes täysin kansallisista maksuvälineistä ja siirtyä käyttämään euromaksualueella yhtenäisiä SEPA-maksuvälineitä. SEPA-palvelut eroavat jonkin verran Suomessa nykyisin käytössä olevista maksuliikennepalveluista. Pankit voivat kuitenkin tarjota halutessaan SEPA-tuotteita täydentäviä lisäpalveluja. Suomalaiset pankit ovat luvanneet pyrkiä säilyttämään vähintään nykyisen palvelutason SEPAan siirtymisen jälkeen.

Kyselyssä yrityksiltä tiedusteltiin niiden SEPAan liittyviä tietotarpeita, arvioita SEPA:n vaikutuksesta pankkien ulkomaan maksupalveluiden laatuun ja varautumista SEPA-maksuvälineiden käyttöön oton edellyttämiin järjestelmämuutoksiin.

Kyselyn yrityksistä vain vajaa 20 prosenttia ilmoitti tietävänsä SEPasta vähintään jonkin verran. Vajaat 40 prosenttia yrityksistä ilmoitti kuulleensa SEPasta, muttei tuntevansa sitä kovin hyvin. Yli 40 prosenttia yrityksistä ei ollut kuullut SEPasta. Suurempien yritysten tietämys SEPasta oli odotetusti parempi kuin pienempien. Kaksi kolmesta mikroyrityksestä ei ollut kuullut SEPasta, kun suurista yrityksistä alle viidennes ei ollut SEPasta tietoinen. Teollisuus- ja palveluyritykset tunsivat SEPA:n likipitään yhtä hyvin.

Kuvio 21. Mikä seuraavista vastaa parhaiten tietämystänne yhtenäisestä euromaksualueesta SEPasta?

Palveluyritykset

Yritykset olivat saaneet tietoa SEPasta erityisesti lehdistön ja pankkien kautta. Lehdistö oli tärkein tietolähde kaikille muille paitsi suurille yrityksille, joiden tärkein tietolähde oli pankki. Isohko osuus

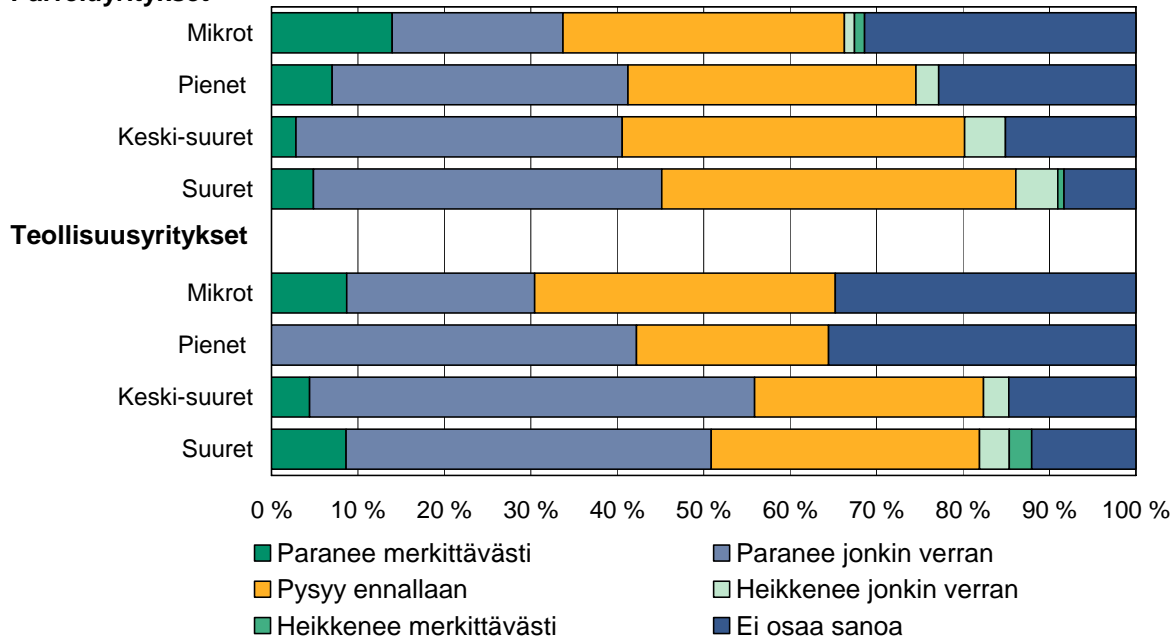
suurista yrityksistä oli saanut SEPASTA tietoa myös maksuliikeohjelmien toimittajan kautta. Viranomaisten kautta SEPASTA oli tietoa saanut vain muutama prosentti yrityksistä.

Lisää tietoa SEPASTA toivoo saavansa yli 40 % palvelu- ja yli 50 % teollisuusyrityksistä. Keskisuurista ja suurista yrityksistä noin kaksi kolmannesta toivoo saavansa SEPASTA lisää tietoa, kun mikro- ja pienistä yrityksistä vain noin kolmannes tarvitsee lisätietoa. Yritykset haluaisivat lisätietoja erityisesti pankkien SEPA-aikatauluista ja SEPAN käyttöönoton vaatimista järjestelmänmuutoksista, mutta varsin suuri osuus yrityksistä toivoo tietoa myös SEPAN siirtymävaiheen aikatauluista. Yritykset haluaisivat lisätietoa SEPASTA erityisesti pankeilta ja viranomaisilta. Lisätietoa haluavista yrityksistä n. 80 % toivoi saavansa niitä pankista ja yli 40 % viranomaisilta.

Ulkomaan maksupalveluita käyttävistä palveluyrityksistä noin 40 % ja lähes 50 % teollisuusyrityksistä arvioi SEPAN parantavan yrityksen käyttämien ulkomaan maksupalveluiden laatua. Noin kolmannes yrityksistä uskoo ulkomaan maksupalveluiden laadun pysyvän jotakuinkin ennallaan, ja vain muutama prosentti yrityksistä arvioi laadun heikkenevän

Kuvio 22. Kuinka yrityksenne käyttämien ulkomaan maksupalveluiden laatu muuttuu SEPAN seurauksena?

Palveluyritykset

SEPA-maksuvälineiden käyttöönotto vaatii yrityksiltä muutoksia niiden järjestelmiin. Kyselyn perusteella yli viidennes suurista yrityksistä mutta vain hiukan yli 5 prosenttia muista yrityksistä on aloittanut valmistautumisen järjestelmämuutoksiin. Vajaa 30 prosenttia yrityksistä ilmoittaa aloittavansa valmistautumisensa järjestelmämuutoksiin vuoden 2007 aikana ja noin 10 % myöhemmin. Lähes 60 % yrityksistä ei osannut sanoa, koska he aloittavat valmistautumisen.

Kuvio 23. Koska aiotte aloittaa valmistautumisen SEPA:n edellyttämiin muutoksiin?

